

วิทยานิพนธ์

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ประเสริฐศักดิ์ จันทศิริเดชา

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

24 เม.ย. 2552

ในเดือน ปี.....

๐๐219935

ลงทะเบียน.....

เลขเรียกหนังสือ

๖๖

๖๖.๖๑

๖๖๖๖

๖๖๖๖

๖๖

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

**PARENTS SATISFACTION ON EDUCATIONAL MANAGEMENT OF
WALEERAT KINDERGARTEN SCHOOL IN PHASRICHAROEN
DISTRICT BANGKOK METROPOLIS**

PRASERTSAK CHANSIRIDECHA

**This research is a part of the study under the curriculum of Master of Education
Program in Educational Administration**

2007

Copyright of Bansomdejchaopraya Rajabhat University

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล

วลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

โดย ประเสริฐศักดิ์ จันทศิริเดชา

สาขา การบริหารการศึกษา

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) รองศาสตราจารย์ มณี เหมทานนท์

กรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร. พรพิพัฒน์ เพิ่มผล

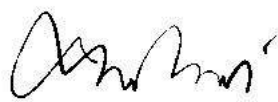
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ (แผน ข)

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรพิพัฒน์ เพิ่มผล)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารีวรรณ เอี่ยมสะอาด)

.....กรรมการและเลขานุการ
(รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์)

ประเสริฐศักดิ์ ฉันทศิริเดชา. (2550). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์มณี เหมทานนท์, รองศาสตราจารย์ ดร. พรพิพัฒน์ เพิ่มผล.

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ 6 ด้าน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน การจัดสภาพแวดล้อม การบริการนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ จำนวน 220 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC สรุปได้ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้าน และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากสูงที่สุดไปต่ำสุดได้ดังนี้ คือ ด้านครูผู้สอน ด้านการบริการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและด้านสื่อการเรียนการสอน โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

Prasertsak Chansiridecha. (2007). Parents Satisfaction on Educational Management of Waleerat Kindergarten School in Phasricharoen District Bangkok Metropolis. Master of Education. Bangkok : Graduate School, Bansomdejchaophraya Rajabhat University.

Advisors : Assoc.Prof. Manee Hemthanon, Assoc.Prof.Dr. Pornpipat Permpon.

The objective of the study is the parents satisfaction on educational management of Waleerat Kindergarten School in Phasricharoen District Bangkok Metropolis, six managerial aspects namely learning / teaching activities, teaching materials, teachers, environmental provision, services provided for pupils, the relationship between kindergarten and the community. The population of this study are 220 pupils' parents from Waleerat Kindergarten School. The instrument used for the educational were the questionnaires the 5 scale of its value estimation, and the statistics used to analyzed the data was the percentage (%), mean (μ) and the standard deviation (σ).

The result of this study found that the overall Parents satisfaction on educational management of Waleerat Kindergarten School in Phasricharoen District Bangkok Metropolis is in the high level, and can be ranked respectively from highest to lowest satisfaction teachers, services provided for pupils, the relationship between kindergarten and the community, learning / teaching activities, environmental provision, and teaching materials, all ranked in the high level.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี ด้วยคำแนะนำและให้คำปรึกษาของ รองศาสตราจารย์ มณี เหมทานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (แผน ข) รองศาสตราจารย์ ดร. พรพิพัฒน์ เพิ่มผล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาวีวรรณ เอี่ยมสะอาด ตลอดจนคณาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาทุกท่าน ที่ได้กรุณาช่วยเหลือแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข และติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำวิทยานิพนธ์ (แผน ข) และกรุณาให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีมาโดยตลอด จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ (แผน ข) ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ทุกประการ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณท่านปรเมศวร์ สุขมาก ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบสอบถามของผู้วิจัย ตลอดจน ดร. สมใจ เดชบำรุง ผู้อำนวยการโรงเรียนบางเขื่อนหนึ่ง (พุนบำเพ็ญอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร และ ดร. สมบัติ เดชบำรุง รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโคกนอน กรุงเทพมหานคร ที่ให้ความกรุณาช่วยเหลือมาโดยตลอด จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ ผู้รับใบอนุญาต ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ ที่ได้ให้โอกาสและสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณคณะครูที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียนทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีและขอขอบพระคุณพี่นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารศึกษา หมู่ 3 ทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำและกำลังใจแก่ผู้วิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณอันสูงสุดของคุณพ่อ คุณแม่ ผู้เป็นแรงบันดาลใจให้การอบรมสั่งสอน ปลุกฝังความใฝ่รู้ในการศึกษา พร้อมทั้งให้กำลังใจ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ ช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยประสบผลสำเร็จ

ประเสริฐศักดิ์ จันทศิริเดชา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
ประกาศคุณูปการ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ประชากร.....	3
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
นิยามศัพท์.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	6
การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย.....	12
การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลลิ้นจี่.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากร.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	46
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัด การศึกษาของโรงเรียนอนุบาลฉัตร.....	52
บทที่ 5 สรุปผลอภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผล.....	62
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	74
ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	75
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยง ตรงเชิงเนื้อหา.....	83
ประวัติผู้วิจัย.....	88

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลวลีรัตน์ ภาพรวมและรายด้าน.....	52
3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลวลีรัตน์ ด้านการจัดการเรียนการสอน.....	53
4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลวลีรัตน์ ด้านสื่อการเรียนการสอน.....	54
5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลวลีรัตน์ ด้านครูผู้สอน.....	55
6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลวลีรัตน์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม.....	57
7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลวลีรัตน์ ด้านการบริการนักเรียน.....	58
8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลวลีรัตน์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	69

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาของสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองตลอดชีวิต ตั้งแต่การวางรากฐานพัฒนาการของชีวิตแรกเริ่ม การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถด้านต่าง ๆ ที่จะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข ท้นต่อการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าอย่างยิ่งเป็นความหวังของครอบครัว การสืบทอดวัฒนธรรมและความเป็นมนุษยชาติขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็กที่มีความสมบูรณ์ มีพัฒนาการในทุกด้านที่เหมาะสมกับวัย พัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม คุณธรรม จริยธรรม ด้านสติปัญญาและเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ สำหรับบทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษานั้น มีตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งรัฐแต่เพียงอย่างเดียวไม่อาจรับภาระในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ เพราะความจำกัดในด้านทรัพยากร รัฐจึงเปิดโอกาสให้เอกชนเข้าร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาได้ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ในขอบเขตที่รัฐกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2542 : 1)

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาและได้กำหนดนโยบายในแผนการศึกษาแห่งชาติ พร้อมทั้งจะสนับสนุนให้มีการอบรมเลี้ยงดูเด็กในวัยนี้เพื่อให้มีความพร้อมทุก ๆ ด้านอย่างเหมาะสมกับวัย ได้สนับสนุนให้ท้องถิ่นและเอกชนจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยให้มากที่สุด รัฐยังมีนโยบายให้ความรู้แก่พ่อแม่และครอบครัวในการวางรากฐานเบื้องต้นของชีวิต และเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาตลอดจนการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ทั่วถึง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 17)

โรงเรียนย่อมมีบทบาทสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐานสัมฤทธิ์ผล ในยุคปัจจุบันผู้บริหารโรงเรียนมีการแข่งขันที่จะให้การบริการในการจัดการศึกษาของตนให้ได้รับความนิยมนมากที่สุดจากผู้ปกครอง โดยเฉพาะในยุคของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้โรงเรียนมีการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่คุณภาพการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงได้มุ่งพัฒนาบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และความหลากหลายของวิชาการที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่สามารถ

นำไปใช้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข การจัดการศึกษาเพื่อคุณภาพของประชาชนเป็นภาระกิจหนัก
ครอบคลุมองค์ประกอบที่ซับซ้อนหลากหลาย ดังนั้นบุคคลทุกฝ่ายจึงต้องมีหน้าที่ร่วมรับผิดชอบทั้ง
ผู้บริหาร ครูของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ปัจจุบันการปฏิรูปการศึกษามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมากยิ่งขึ้น จึงมี
การปรับเปลี่ยนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และประสบการณ์ที่หลากหลายให้สอดคล้องกับ
หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีการเตรียมความพร้อมพัฒนาการทุก ๆ ด้านไม่มุ่งเน้นทักษะ
พื้นฐานทางวิชาการ จากการปรับเปลี่ยนดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาการย้ายสถานที่เรียนไปยังโรงเรียน
อื่น ๆ ที่มีการเน้นการจัดกิจกรรมเสริมทักษะพื้นฐานทางวิชาการและการปรับเปลี่ยนวิธีการจัด
กิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้ การที่โรงเรียนจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน จึงเกิดปัญหาการ
เปรียบเทียบในการจัดการศึกษาระหว่างโรงเรียนและการแข่งขันในการจัดการศึกษาโดยเฉพาะ
โรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐ หรือระหว่างโรงเรียนเอกชนด้วยกัน การย้ายสถานศึกษาจึงเกิดขึ้นอยู่
เสมอ นอกจากประเด็นดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีผลกระทบต่อกกระบวนการจัดการศึกษา
วัตถุประสงค์หรือหลักการจัดการศึกษาในระดับนี้

จากเหตุการณ์ปัจจุบันโรงเรียนระดับปฐมวัยทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการแข่งขันใน
เรื่องคุณภาพในทุก ๆ ด้านแล้ว ในทางปฏิบัติโรงเรียนเอกชนจำเป็นที่จะต้องเพิ่มคุณภาพทางด้าน
การบริการให้มากกว่าโรงเรียนภาครัฐบาล เพื่อเป็นแรงจูงใจในการที่จะให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเข้า
เรียนในโรงเรียนของตนให้มากที่สุด ดังจะเห็นได้จากการที่โรงเรียนระดับปฐมวัยภาคเอกชนหลาย
แห่งได้กำหนดแนวคิดที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เพื่อนำไปสู่
การประกันคุณภาพโดยมีกระบวนการ การปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของครู อีกทั้งให้ครูเห็น
ความสำคัญของสมองในการเรียนรู้ มีกิจกรรมการเรียนการสอนมุ่งให้ครูนำไปพัฒนาผู้เรียนและ
จัดการเรียนรู้ โดยจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่ง
จากกระบวนการดังกล่าวทำให้ชื่อเสียงของโรงเรียนเอกชนในระดับปฐมวัยมีการพัฒนาและเกิดผล
แก่เด็กและเยาวชนอย่างเต็มที่ ซึ่งการที่จะจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้ได้คุณภาพเป็นที่ยอมรับของ
ชุมชนนั้น โรงเรียนจะต้องมีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของ
ผู้ปกครอง เนื่องจากในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 มีจำนวนโรงเรียนเอกชนระดับ
ปฐมวัยเป็นจำนวนมาก การแข่งขันในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานจึงมีสูง หากโรงเรียนเอกชนแห่งใด
จัดแนวประสบการณ์ซึ่งเป็นขั้นตอนการจัดหลักสูตรไม่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับหรือสนองตอบต่อ
ความพึงพอใจของผู้ปกครองแล้ว ความคงอยู่อย่างมั่นคงของโรงเรียนเอกชนนั้น ๆ น่าจะมีปัญหา

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารด้านการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาหาข้อมูลนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการศึกษาให้ตรงกับความต้องการของผู้ปกครองและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยศึกษาความพึงพอใจใน 6 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน การจัดสภาพแวดล้อม การบริการนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 220 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ(Independent Variable) ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครอง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นของนักเรียน

ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำแนกได้ 6 ด้าน ได้แก่

1. การจัดการเรียนการสอน
2. สื่อการเรียนการสอน
3. ครูผู้สอน
4. การจัดสภาพแวดล้อม
5. การบริการนักเรียน
6. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลลือรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร และผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะได้นำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนและเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงนโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำในความหมายและขอบข่ายที่จำกัด ดังนี้

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กก่อนการศึกษาภาคบังคับ หรือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา โดยกำหนดอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดกิจกรรมประสบการณ์เตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษาภาคบังคับ

โรงเรียนอนุบาลลือรัตน์ หมายถึง โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ประเภทโรงเรียนสามัญศึกษาระดับปฐมวัย ทำการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึงชั้น อนุบาลปีที่ 3

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา บุคคลที่นักเรียนอยู่ด้วย ในขณะที่เรียนอยู่ในระดับปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลลือรัตน์ สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการดำเนินงานในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนอนุบาลลือรัตน์ 6 ด้าน ได้แก่

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างหลากหลาย ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของผู้เรียน การประเมินผลพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณลักษณะตามวัยและประเมินผลพัฒนาการทุกด้านและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้จากกิจกรรมและประสบการณ์

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัตถุ สิ่งของ ภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนตัวบุคคล วิธีการ สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี

การบริการนักเรียน หมายถึง การให้การบริการอาหาร โภชนาการที่มีคุณภาพที่ดีสะอาดปลอดภัย ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลรวมถึงบุคลากรที่มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีเหมาะสมกับการ

เลี้ยงดูเด็ก การดูแลความปลอดภัยจากการเล่น การออกกำลังกาย การให้บริการสุขภาพอนามัยและอุบัติเหตุ งานด้านธุรการ การเงิน การประกันอุบัติเหตุ การจัดบริการด้านอุปกรณ์การเรียน เครื่องใช้ และการจำหน่ายอุปกรณ์เครื่องใช้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดอาคารสถานที่ อาคารเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ห้องอาหาร ที่ดื่ม น้ำ ห้องเรียน ห้องเสริมทักษะ ห้องสมุด ห้องกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ห้องดนตรี ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องศูนย์สื่อ ห้องศูนย์การเรียน ห้องพยาบาล การจัดบรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สื่อ วัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่อเด็ก การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดประสบการณ์การเรียนรู้รวมทั้งการสร้างความรัก ความอบอุ่น ความสัมพันธ์อันดีและการเอาใจใส่ ดูแลเด็กและการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนหรือผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องให้ความสนับสนุน และการยอมรับระหว่างบุคคลในโรงเรียนกับเด็ก ระหว่างเด็กกับเด็ก หรือระหว่างบุคคลในโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การเสริมสร้างช่องทางในการติดต่อระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนในด้านการให้ข้อมูลและรับข้อมูล การรับฟังความคิดเห็น การให้ข้อเสนอแนะและการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและเพื่อความร่วมมือในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

กรอบแนวความคิดในการทำวิจัย

ในการวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้กรอบแนวความคิดจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยกำหนดกรอบแนวคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ แนวคิดหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อทราบถึงความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ และนำผลการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน และเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงนโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลลือรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ระดับปฐมวัย โดยใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ
2. การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย
3. โรงเรียนอนุบาลลือรัตน์
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายและความสำคัญของความพึงพอใจ

ในยุคคลิปการศึกษาศึกษา โรงเรียนต้องได้รับความช่วยเหลือจากผู้ปกครองและชุมชนทั้งในด้านการเรียนการสอน การดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดไปพร้อม ๆ กับโรงเรียนเพื่อให้เกิดความพึงพอใจด้วยกันทั้งสองฝ่าย ดังนั้น ความหมายความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความพึงพอใจที่เป็นผลมาจากทัศนคติ และความพอใจของบุคคลที่มีต่อสวัสดิการ ทัศนคติและความสนใจ ดังกล่าวนั้นมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการทำงาน ผู้บริหารการศึกษาจะต้องรู้เข้าใจถึงสิ่งใดบ้างที่จะช่วยทำให้เกิดความพึงพอใจขึ้นสำหรับบุคลากร ผู้ร่วมงาน และผู้ปกครอง ชุมชนและผู้บริหารตลาดพอที่จะศึกษาอย่างลึกซึ้งถึงปัจจัย องค์ประกอบที่จะทำให้สิ่งเหล่านั้นอยู่ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมี นักวิชาการหลายท่านที่ได้ศึกษาและให้ความหมายไว้ เช่น

พิน คงพล (2529 : 21) กล่าวว่า ใจว่า ความพึงพอใจในงาน หมายถึง ความรู้สึกชอบยินดี พึงพอใจ หรือทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่องานที่เขาปฏิบัติ ความพึงพอใจในงานเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทั้งในด้านวัตถุและจิตใจ

กิตติมา ปรีดีดิลก (2529 : 321) กล่าวว่า ใจว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ชอบหรือพอใจที่มีองค์ประกอบ และสิ่งจูงใจในด้านต่าง ๆ ของงานและผู้ปฏิบัติงานนั้น ได้รับการตอบสนองตามความต้องการของเขาได้

สมยศ นาวิการ (2527 : 39) กล่าวถึง ความพึงพอใจว่า เป็นความรุนแรงของความต้องการของพนักงานเพื่อผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งความพึงพอใจอาจเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบภายใต้สถานการณ์การทำงานค่าตอบแทนการเลื่อนตำแหน่ง การได้รับการยกย่อง ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจในทางลบ

สุนิดา รัตนโกมล (2539 :16) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึงความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อสนองความต้องการทางร่างกายและจิตใจที่จะทำให้ตนเองมีความสุขและเป็นที่ยอมรับของสังคม

สุวัฒนา ไบเจริญ (2540 : 27) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึงความรู้สึกที่ดีหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ เมื่อบุคคลอุทิศร่างกาย แรงใจ และสติปัญญาเพื่อกระทำในสิ่งนั้น

อุบลลักษณ์ ไชยชนะ (2543 : 36) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า หมายถึงความรู้สึกหรือทัศนคติที่เป็นไปตามความคาดหวัง ที่จะทำให้เกิดความสามารถในการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ยุคลธร เขตพงษ์ (2544 : 13) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่าหมายถึงความรู้สึกที่เกิดจากความต้องการที่มนุษย์คาดหวังไว้ ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้หรือมากกว่า ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น แต่ถ้าความต้องการไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

นอกจากนี้ นักวิชาการต่างชาติได้ให้ความหมายความพึงพอใจในงานไว้หลายท่าน อาทิ

แอปเปิลไวท์ (Applewhite, 1965 : 8) กล่าวถึงความพึงพอใจในงานว่าเป็นความสุขความสบายที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพในที่ทำงาน ความสุขในการทำงานกับผู้ร่วมงาน การมีทัศนคติที่ดีต่องานและความพอใจกับรายได้จากองค์กร

กิลเมอร์ และคนอื่น ๆ (Gilmer and others, 1966 : 245-255) ได้กล่าวว่า เป็นผลของทัศนคติต่าง ๆ ของบุคคลที่มีต่อองค์ประกอบของงาน มีความสัมพันธ์กับลักษณะงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งความพึงพอใจนั้น ได้แก่ ความรู้สึกที่มีความสำเร็จในผลงาน ได้รับการยกย่องและมีโอกาสก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน

แมคคอร์มิก และอีลแกน (McCormick and Ilgan, 1980 : 109) กล่าวถึงความพึงพอใจในการทำงานว่า เป็นความรู้สึกหรือเจตคติของบุคคลต่องานที่เขาทำอยู่

กู๊ด (Good, 1968 : 320) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความรู้สึกพอใจซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและทัศนคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ

วอลเลิร์ สเตน (Wallerstein, 1971 : 256) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า “ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย” และอธิบายว่า ความพึงพอใจเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาไม่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนแต่สามารถคาดคะเนได้ว่ามีหรือไม่มีจากการสังเกตพฤติกรรมของคนเท่านั้น การที่จะทำให้คนเกิดความพึงพอใจจะต้องศึกษาปัจจัยและองค์ประกอบที่เป็นสาเหตุแห่งความพึงพอใจนั้น

จากความหมายของคำว่า ความพึงพอใจที่บุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวไว้สรุปได้ว่า ความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่เกิดจากทัศนคติ ความต้องการที่เป็นไปตามความคาดหวัง ถ้าต้องการได้รับการตอบสนองความพึงใจก็จะเกิดขึ้น

ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

นักวิชาการได้ศึกษาวิจัยไว้หลายทฤษฎี แต่ในที่นี้จะนำเอาแนวคิดของบางท่านที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน เช่น แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

เฟรเดอริก เทเลอร์ (Frederic Tayler, อ้างถึงใน สุวรรณฯ สะแหละ : 20) มีแนวความคิดที่เรียกว่า หลักการบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์ เป็นการบริหารงานที่เน้นประสิทธิภาพของผลผลิตของแต่ละคน โดยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมดตลอดจนความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ เทเลอร์ คิดหาวิธีที่ดีที่สุดในการปรับปรุงงาน และวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งเทเลอร์ เชื่อว่าคนงานต้องจงใจให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานด้วยผลตอบแทน มีความสัมพันธ์กับผลผลิตของงานที่เกิดขึ้น

ธงชัย สันติวงษ์ (2529 : 381 – 384) อธิบายสมมติฐานของมาสโลว์เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ว่า “ทุกคนมีความต้องการเหล่านี้ จะเริ่มจากต่ำไปหาสูงตามลำดับความสำคัญ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการระดับสูงก็จะเรียกร้องให้มีการตอบสนองต่อไป”

ทฤษฎีการจูงใจของเฮอริชเบอร์ก (Herzberg, 1959 : 60 – 63)

1. ปัจจัยจูงใจ (motivation factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติโดยตรงเป็นปัจจัยที่จูงใจให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความพึงพอใจและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ปัจจัยจูงใจมี 6 ประการ 1) ความสำเร็จของงาน 2) การได้รับยอมรับนับถือ 3) ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน 4) ลักษณะงาน 5) โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต 6) ความรับผิดชอบ

2. ปัจจัยค้ำจุน (hygiene factors) เป็นปัจจัยที่ไม่ใช่สิ่งจูงใจ แต่เป็นปัจจัยที่จะค้ำจุนให้แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีอยู่ตลอดเวลา ปัจจัยค้ำจุนนี้เป็นสิ่งจำเป็นเพราะถ้าไม่มีปัจจัยเหล่านี้ หรือมีในลักษณะที่ไม่สอดคล้องกับบุคลากรในหน่วยงานก็จะทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานขึ้น สอดคล้องกับพนัส หันนาคินทร์ (2524:303–304)

ได้กล่าวว่าตัวแทนที่จะทำให้โครงการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนได้ผลดีก็คือ ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ตัวแทนนักเรียน สมาคมครูและผู้ปกครอง เป็นองค์การที่จะทำให้บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ได้มาพบปะติดต่อสังสรรค์กัน ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี และร่วมมือซึ่งกันและกัน จึงถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งในการดำเนินงานด้านประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน สำหรับสมาคมครูกับผู้ปกครอง (Parents-Teacher Association) มีจุดหมายดังนี้

- 1) เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพของนักเรียนและเด็กทั่วไปในบ้าน โรงเรียน และชุมชน
- 2) เพื่อปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่ภายในบ้านของเด็ก
- 3) เพื่อช่วยส่งเสริมให้มีการคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- 4) เพื่อช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน
- 5) เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างครูกับผู้ปกครอง

อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตอยู่ว่าในโรงเรียนใดที่ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งในการดำเนินงานของสมาคมครูกับผู้ปกครองแล้ว ก็จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียนบางครั้งทำให้แตกฉานและเข้าใจผิดระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองนักเรียน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องชี้แจงหรือวางกฎ ระเบียบ กำหนดขอบเขตการดำเนินงานของสมาคมครูกับผู้ปกครองให้เป็นที่เข้าใจกันอย่างแจ่มชัด มีเหตุมีผลสามารถอธิบายได้ นอกจากนี้ ครูยังดำเนินกิจการของโรงเรียนให้ดำเนินการไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ เพราะความนับถือของประชาชนในท้องถิ่นที่มีต่อครู ย่อมจะเป็นการวางมาตรฐาน ความประพฤติของครู ครูเป็นตัวอย่างในทางที่ดีต่อศิษย์ ครูเป็นผู้ที่ทรงไว้ซึ่งคุณธรรมอย่างสูง ครูเป็นที่เคารพของบุคคลทั่วไป ชื่อเสียงของโรงเรียนตลอดจนความเชื่อถือที่ผู้ปกครองจะให้แก่โรงเรียนนั้น ครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง

สรุปได้ว่า มีองค์การที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองให้มีความเข้าใจและช่วยเหลือซึ่งกันและกันดี ได้แก่ ครอบครัว สมาคมครูและผู้ปกครอง คณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียน และช่วยให้การบริหารงานโรงเรียน สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ปกครองนักเรียนเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับตัวนักเรียนที่สุด ดังนั้น ผู้ปกครองต้องสื่อสารและประสานงานกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือดูแลนักเรียน

ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow – hierarchy of needs theory)

ความต้องการของคนเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจูงใจ โดยมีข้อสังเกตที่ว่าคนเรามีความต้องการไม่สิ้นสุด เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการอย่างหนึ่งแล้วก็จะเกิดความต้องการในสิ่งอื่นต่อไป การจูงใจแสดงพฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากความต้องการบางอย่างและจะเกิดความพึงพอใจเมื่อได้รับการตอบสนอง ความต้องการของมนุษย์สามารถจัดเป็นลำดับชั้นได้ ความต้องการในชั้นแรกเมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นตัวจูงใจให้แสดงพฤติกรรมอีกต่อไป เมื่อ

ต้องจงใจบุคคลนั้นอีกก็จะต้องกระตุ้นความต้องการลำดับขั้นที่สูงขึ้นไป เป็นความต้องการที่ไม่สิ้นสุด โดยบุคคลจะเกิดความต้องการใหม่ขึ้นอีกได้ (สุพิน เกษาคุปต์, 2536 : 72 – 73)

ลำดับขั้นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์ ประกอบด้วย (มัลลิกา ตันสอน, 2544 : 33 – 34)

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological) เป็นความต้องการพื้นฐานที่สุดของมนุษย์ เป็นความต้องการเพื่อการอยู่รอด ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม อากาศ ที่อยู่อาศัย ความต้องการทางเพศ การขับถ่าย การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการความอบอุ่น ตลอดจนความต้องการที่จะถูกกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัส อย่างไรก็ตาม ถ้าต้องการอย่างหนึ่งที่ยังไม่ได้รับความพึงพอใจ บุคคลก็จะตกอยู่ภายใต้ ความต้องการนั้นตลอดไป ซึ่งทำให้ความต้องการอื่น ๆ ไม่ปรากฏหรือกลายเป็นความต้องการในระดับที่รองลงมา

2. ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (safety needs) จะเป็นความต้องการที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัย ความมั่นคงการได้รับการปกป้องคุ้มครองเป็นอิสระจากความกลัววิตกกังวลและสับสน ความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจและรวมถึงความต้องการผู้ให้ความช่วยเหลือหรือผู้ปกป้องคุ้มครอง

3. ความต้องการทางด้านสังคม (social needs) บุคคลต้องการได้รับความรักและการยอมรับจากสมาชิกในครอบครัว กลุ่มเพื่อน ผู้ร่วมงาน บุคคลจะรู้สึกเหงา และเจ็บปวดมากเมื่อถูกทอดทิ้งให้อยู่อย่างโดดเดี่ยว ไม่มีใครยอมรับหรือถูกตัดออกจากสังคม ซึ่งบุคคลจะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ซึ่งความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

4. ความต้องการได้รับการยกย่อง (esteem needs) เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตนเอง ในเรื่องของความรู้ความสามารถความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญ เมื่อทำงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดสำเร็จและความพึงพอใจในการที่มีฐานะเด่นทางสังคม

5. ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (self - actualization) เป็นความปรารถนาที่จะได้ศักยภาพสูงสุดที่ตนมีอยู่ทำในสิ่งที่คิดว่าจะเป็นหรือจะทำได้ เช่น ความปรารถนาที่จะเป็นเจ้าของกิจการที่มีชื่อเสียง เป็นพนักงานตัวอย่าง ฯลฯ เป็นความต้องการที่จะให้คนได้รับความสำเร็จและสมหวังในสิ่งที่ตนคิด หรือที่ต้องการทุกอย่าง

ทฤษฎีความต้องการของอเดย์และเดอร์เซน (Aday and Andersen, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539: 350) ความต้องการของผู้รับบริการหรือผู้บริโภคต้องการบริการจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของแต่ละธุรกิจซึ่งไม่เหมือนกัน เช่น ธุรกิจสายการบิน ผู้รับบริการต้องการความปลอดภัย ความสะดวกในการเดินทาง ฯลฯ ธุรกิจการบริการอาหาร ผู้รับบริการต้องการต้อนรับที่ดี อาหารอร่อย ความรวดเร็ว สถานที่สะอาด ฯลฯ แต่ถ้าเป็นการบริการ

ของโรงเรียนอนุบาลผู้รับบริการต้องการความปลอดภัย สถานที่สะอาด การเอาใจใส่ของผู้ให้บริการ เป็นต้น Aday and Andersen ได้ศึกษาเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้รับบริการต้องการ และหากได้รับสิ่งนั้นจะเกิดความพึงพอใจสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความสะดวกที่ให้บริการ (convenience) ได้แก่ ระยะเวลาในการรอคอย เพื่อรอรับบริการไม่นาน ความเป็นระเบียบของหน่วยบริการ และลักษณะสถานที่ของหน่วยบริการ ฯลฯ

2. การประสานของงานบริการ (coordination) ได้แก่ การให้บริการทั้งหมดตามความต้องการ ความสนใจของผู้ปฏิบัติงานต่อผู้บริการ เป็นต้น

3. อธิษาคัยและความสนใจต่อผู้บริการ (courtesy) ได้แก่ คำพูดเชิงบวก บุคลิกภาพน่าเลื่อมใส ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและความดูแลเอาใจใส่ตลอดเวลา

ข้อมูลที่ได้รับจากการบริการ (information) ได้แก่ ข้อมูลทั่วไป เช่น วิธีการรับบริการ กฎระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับบริการหรือข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ คุณภาพของบริการ (Quality of service) ได้แก่ ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ราคา ค่าใช้จ่าย ได้แก่ ราคายุติธรรม สมเหตุสมผล ไม่เอาเปรียบผู้รับบริการ

ทฤษฎีการตัดสินใจใช้บริการ

จอห์น ฟาร์เลย์ และคณะ (John Farley, อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2539 : 338) ได้พัฒนาทฤษฎีขึ้นจากการวิเคราะห์งานวิจัยและเรียกว่า “ทฤษฎีการตัดสินใจใช้บริการ” ซึ่งมีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันและกัน 6 องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ข้อเท็จจริงหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบริการ เป็นสิ่งที่ผู้รับบริการรับรู้เกี่ยวกับการบริการได้ 2 วิธี คือ

1. จากประสบการณ์ทางตรง หมายถึง ผู้รับบริการได้ใช้ข้อวัวยะสัมผัสของตนสัมผัสกับบริการนั้นโดยตรงแล้วเกิดการรับรู้ว่าสิ่งนั้นตรงกับความต้องการของตนหรือไม่และพอใจกับการบริการนั้นมากน้อยเพียงใด

2. จากประสบการณ์ทางอ้อม หมายถึง ผู้รับบริการได้รับข้อมูลข่าวสารจากคำบอกเล่าของผู้อื่นแล้วทำให้เกิดการรับรู้ว่าสิ่งนั้นตรงกับความต้องการของตนหรือไม่และพอใจกับการบริการนั้นมากน้อยเพียงใด ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้รับบริการนึกถึงเครื่องหมายการค้าและเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ เกิดความเชื่อมั่นในบริการนั้น

องค์ประกอบที่ 2 เครื่องหมายการค้า ทำให้ผู้รับบริการนึกถึงคุณภาพของการบริการ เครื่องหมายการค้ามีอิทธิพลต่อความรู้สึกและความเชื่อมั่นในการบริการนั้น ในปัจจุบันการโฆษณาบริการจะมุ่งให้ผู้บริการศรัทธาต่อเครื่องหมายการค้า จนทำให้ผู้รับบริการนึกถึงน้ำมั้นที่มีคุณภาพดี ทั้งต่อการใช้งานและสิ่งแวดลอม ต้องมีเครื่องหมายการค้าของบางจาก เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 3 เจตคติที่ดีต่อเครื่องหมายการค้า เป็นความรู้สึกรับชอบหรือไม่ชอบต่อบริการ เจตคติที่ดีต่อเครื่องหมายการค้าจะมีอิทธิพลต่อความมุ่งมั่นที่จะใช้บริการนั้นต่อไป

องค์ประกอบที่ 4 ความเชื่อมั่นในบริการเป็นการประเมินและตัดสินใจว่าบริการนั้นตรงกับความต้องการของผู้รับบริการหรือไม่ ความเชื่อมั่นในการรับบริการเกิดจากได้รับข่าวสารเกี่ยวกับบริการและความศรัทธาต่อเครื่องหมายการค้าเหล่านั้นร่วมกัน ซึ่งมีอิทธิพลให้ใช้หรือไม่ใช้บริการนั้นต่อไป

องค์ประกอบที่ 5 ความมุ่งมั่นหรือตัดสินใจใช้บริการนั้น ซึ่งมีอิทธิพลมาจากเจตคติที่ดีต่อเครื่องหมายการค้าและความมุ่งมั่นในการใช้ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้บริการในที่สุด

องค์ประกอบที่ 6 การใช้บริการ เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ผู้รับบริการตัดสินใจใช้บริการทฤษฎีการตัดสินใจของฟาร์เลย์ สามารถอธิบายว่า ผู้รับบริการได้นำข้อมูลต่าง ๆ มาวิเคราะห์เพื่อตัดสินใจในการใช้บริการ

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ พอจะสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนสามารถสร้างขึ้น โดยอาศัยปัจจัยหลายประการแต่ที่สำคัญที่สุด คือ บุคคลต้องมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งที่ได้รับ โดยอาศัยการตอบสนองของความต้องการของผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ให้บริการ เพื่อให้การจัดการศึกษาของนักเรียนในโรงเรียนประสบผลสำเร็จเป็นที่พึงพอใจของผู้ปกครองต่อไป

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย

ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education)

เยาเวพา เดชะคุปต์ (2542:14) ได้รวบรวมความหมายของการศึกษาปฐมวัยจากนักการศึกษา ดังนี้ คือ

คาร์เตอร์ กู๊ด (Carter V. Good, 1973) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่าเป็น โครงการหรือหลักสูตรสำหรับเด็กในโรงเรียนเด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล

ฮิมส์ (Hymes, 1967) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษามีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้ เป็นวัยที่สำคัญที่สุดต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาสมอง

จินตนา หมูผึ้ง (2525 : 1 -2) ได้สรุปความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัยว่าเป็นการศึกษาของเด็ก ตั้งแต่ 0 -6 ปี เป็นวัยของการวางพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กในระยะเริ่มต้นซึ่งถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะว่าถ้าสามารถวางพื้นฐานได้เด็กจะได้ทักษะพื้นฐานที่ดีมีเจตคติที่ถูกต้องฝึกนิสัยที่ดีให้แก่เด็กตามความสามารถและเหมาะสมกับวัยของเด็กก็จะทำให้เด็กได้เกิดการพัฒนาไปได้

อย่างเต็มที่ทุกด้าน ดังนั้น สถานที่ให้การศึกษาแก่เด็ก คือ การศึกษาเด็กก่อนปฐมวัยซึ่งจะมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) สถานรับเลี้ยงเด็ก (Nursery) ศูนย์เด็กเล็ก (Day Care Center) เป็นต้น ทั้งหมดมีจุดประสงค์และความมุ่งหมายที่เหมือนกัน คือ การเตรียมความพร้อมของเด็ก

เยาพา เดชะคุปต์ (2542 : 12) ได้ให้ข้อคิดเห็นกับความหมายของการจัดการอนุบาลศึกษา ที่มีผู้เรียกชื่อต่าง ๆ กันไป เช่น การจัดการศึกษาปฐมวัย การจัดการศึกษาก่อนประถมศึกษา การศึกษาปฐมวัย เป็นต้น แต่ไม่ว่าจะเรียกอย่างไรย่อมมีความหมายเดียวกัน ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไป เช่น ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์โภชนาการ สถานรับเลี้ยงเด็ก โรงเรียนอนุบาล ไม่ว่าจะชื่ออะไรจุดมุ่งหมายหลัก คือ การเตรียมเด็กให้มีพัฒนาการที่สมบูรณ์ทุกด้าน พร้อมทั้งจะเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชนและประเทศชาติ

กล่าวโดยสรุปการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าว จะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่น ๆ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยสำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กจึงมีการเรียกหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรม ก็มีวิธีการและลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน

ความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

การศึกษาระดับปฐมวัยนับว่าเป็นการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญเพราะเป็นการพัฒนาเด็ก ซึ่งอยู่ในวัย 0-5 ขวบ เนื่องจากสิ่งที่เด็กได้รับในวัยนี้ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะเป็นพื้นฐานสำหรับชีวิตในอนาคต พัฒนาการบางด้าน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ หลายองค์ประกอบจะพัฒนาได้ดีในวัยก่อน 6 ขวบนี้เอง ด้วยเหตุนี้เองว่า “เด็กวัยก่อน 6 ขวบ ถือเป็นวัยทองของชีวิต หากต้องการให้พลเมืองเป็นแบบไหนก็ต้องปูพื้นฐานให้ที่ก่อน 6 ขวบ เด็กในวัยนี้เป็นช่วงที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่วงที่เหมาะสมในการวางรากฐานและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2536 : 1) วัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษาซึ่งกำหนดไว้ว่า จัดขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ดังนั้นโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับปฐมวัยจึงมีความสำคัญในแง่ของการให้การศึกษาและพัฒนาเด็กให้เป็นไปตามปรัชญาและเป้าหมายของการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้ (วัฒนา ปญญฤทธิ์, 2542 : 2)

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 57-59) กล่าวถึงการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยประกอบด้วยงานหลัก 6 งานได้แก่

1. งานด้านวิชาการ เป็นงานหลักที่สำคัญที่สุด มีจุดประสงค์เพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อมพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และคุณธรรมของเด็ก
2. งานด้านธุรการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานของบุคลากรจัดแบ่งหน่วยงานที่จะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบงานต่าง ๆ บังคับบัญชาบุคลากร ทำให้บุคลากรทำงานโดยเต็มที่และได้ผลดีและควบคุมให้บุคลากรปฏิบัติงานตามแผนและนโยบาย
3. งานด้านกิจกรรมนักเรียน เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามกฎระเบียบ ข้อบังคับเพื่อศึกษากฎระเบียบ ข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินงานเรื่องการจัดชั้นเรียนในระดับปฐมวัย จัดทำขอบเขตบริการของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบเกี่ยวกับการรับสมัครนักเรียนของโรงเรียน ปฐมนิเทศผู้ปกครอง จัดการบริการเกี่ยวกับสุขภาพและอาหารกลางวัน และส่งเสริมกิจกรรมให้เด็กมีวัฒนธรรมและจริยธรรม
4. งานด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำงานสารบรรณควบคุมการดำเนินงานทั่วไป จัดทำและควบคุมดูแลงานเอกสารต่าง ๆ ควบคุมในการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงิน วัสดุ และครุภัณฑ์และเสริมสร้างความสัมพันธ์และประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานอื่นในด้านธุรการ การเงินและพัสดุ
5. งานด้านอาคารสถานที่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดห้องเรียนและสถานที่ที่จะส่งเสริมการเรียนการสอน ดูแลรักษาและปรับปรุงอาคารสถานที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ จัดหาอุปกรณ์ที่จะเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์และประสานงานในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเป็นแบบอย่างในการจัดอาคารสถานที่
6. งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ชุมชนเกิดความรู้สึกว่า โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน บุคลากรของโรงเรียนจะต้องมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้โรงเรียนเป็นศูนย์พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบถึงการดำเนินงานและกิจกรรมของโรงเรียน ขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมผู้ปกครองและสมาคมศิษย์เก่าในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวมทั้งสนับสนุนงานของชุมชนทั้งในด้านการบริการ เรื่องอาคารสถานที่ เครื่องอำนวยความสะดวก และให้บุคลากรของโรงเรียนเข้าร่วมงาน

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยแรกของชีวิต เป็นการวางรากฐานที่สำคัญสำหรับชีวิตทั้ง

ทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม จึงควรที่จะพัฒนาเด็กเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2542 : 9-10) ได้สรุป กฎหมายและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ 2542 ไว้ดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้ระบุใน มาตรา 43 ความว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปและวัฒนธรรมของชาติ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 10 (พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ, 2542 : 8-17) ได้ระบุว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้มีอย่างทั่วถึง มีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา 18 ได้ระบุเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ไว้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้ (1) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็ก ศูนย์เด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือเด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น (2) โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน โรงเรียนในสังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น (3) ศูนย์การเรียนรู้ ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันที่สังคมอื่นเป็นผู้จัด

มาตรา 43 การบริหารและจัดการศึกษาเอกชนให้มีความเป็นอิสระโดยมีการกำกับติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับของรัฐ

มาตรา 44 ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18 (2) เป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ

มาตรา 45 ให้สถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรฐานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของเอกชนในด้านการศึกษา

มาตรา 46 รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุนการลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษีและสิทธิประโยชน์อย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการให้แกสถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ระยะที่ 9 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 : 1-2) ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษา ในข้อที่ 4.1 ได้กล่าวไว้ว่า รัฐบาลจะปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งความรู้ อันเป็นเงื่อนไขสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเทียมกันที่จะเรียนรู้ และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต มีปัญญาเป็นทุนไว้สร้างงาน สร้างรายได้ นำประเทศรอดพ้นจากวิกฤตเศรษฐกิจและสังคมโดยยึดหลักการศึกษาสร้างชาติ สร้างคนและสร้างงาน ซึ่งเน้นคุณภาพประสิทธิภาพ ความเที่ยงธรรมในการบริหารจัดการศึกษาทุกประเภทและทุกระดับขั้นตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงอุดมศึกษา

สาระของแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้กำหนดวัตถุประสงค์แนวนโยบาย เพื่อดำเนินการและเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยดังนี้ การพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุลเพื่อเป็นฐานหลักการพัฒนาซึ่งมีแนวนโยบาย เพื่อดำเนินการ โดยการพัฒนาทุกคนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้

เป้าหมายเด็กปฐมวัยอายุ 0-5 ปี ทุกคนได้รับการพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านก่อนเข้าระบบการศึกษา โดยมีกรอบการดำเนินงาน (1) ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาและการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในรูปแบบที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เตรียมตัวเป็นแม่ (2) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายเพื่อพัฒนารากฐานของทุกชีวิตอย่างเหมาะสม

แผนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 11-25) ได้กล่าวถึงนโยบายและแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้ คือ การจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัย ช่วงอายุ 0-5 ปี เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพ โดยทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดบริการให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่นและผู้รับบริการ

วิสัยทัศน์ของการศึกษาปฐมวัย เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาที่เหมาะสมเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ เรียนรู้อย่างมีความสุขและพัฒนาอย่างรอบด้านสมดุลเต็มศักยภาพ ภายในปี 2549

วัตถุประสงค์ของนโยบายและแผนมีดังนี้ (1) เพื่อให้มีแนวคิดและแนวทางร่วมกันทั้งชาติ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย (2) เพื่อให้สามารถนำไปทอนเป็นแผนปฏิบัติการและกำหนดผู้รับผิดชอบ ในการดำเนินงานอย่าง (3) เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บข้อมูล ข้อเสนอแนะ ติดตามงานและประเมินผล ได้ (4) ให้การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา

เป้าหมาย (1) เด็กอายุ 0-5 ปีทุกคน (2) พ่อแม่ สมาชิกในครอบครัว ผู้เตรียมตัวเป็นพ่อแม่ (3) ผู้เกี่ยวข้องกับเด็ก ได้แก่ ครู ผู้ดูแลเด็ก พี่เลี้ยงเด็ก ผู้สูงอายุที่ดูแลเด็ก เจ้าหน้าที่สาธารณสุข นักสังคมสงเคราะห์ (4) ชุมชน ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การชุมชนต่าง ผู้นำทางศาสนา อาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ กลุ่มอาชีพ นักเรียนหรือเยาวชน (5) สังคม ได้แก่ สถาบันทางสังคม สื่อมวลชน นักวิชาชีพ องค์การของรัฐ องค์การเอกชน ยุทธศาสตร์

ในการวางแผนการศึกษาปฐมวัยมีดังนี้

1. การพัฒนาเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี ให้หลักการ บ้านเป็นฐานในการเลี้ยงดู
2. เด็กอายุ 3-5 ปี ใช้สถานพัฒนาเด็กหรือรูปแบบอื่นที่เป็นระบบ นอกครอบครัว และตามอัธยาศัย มีลักษณะมีอาชีพร่วมกับผู้ปกครอง พ่อแม่และครอบครัว
3. การพัฒนาเด็ก 0-5 ปี ที่ดีและมีคุณภาพต้องมีระบบการส่งต่อเพื่อเชื่อมโยงจากบ้านไปศูนย์พัฒนาเด็กปฐมวัยและโรงเรียน
4. การพัฒนาความรู้และทักษะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก
5. สร้างความพร้อมให้ชุมชน ท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้จัดการศึกษาและพัฒนาเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ
6. สังคมร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างครบวงจร ตั้งแต่วางแผนปฏิบัติการ เฝ้าระวัง ตรวจสอบและประเมินผล
7. เมื่อชุมชนเข้มแข็ง ด้านเศรษฐกิจและความรู้ความสามารถให้รัฐกระจายความรับผิดชอบไปยังชุมชน ท้องถิ่น ดำเนินการเต็มที่ในทุกด้าน รัฐจำกัดบทบาทของตนเองให้เป็นผู้กำหนดนโยบายรูปแบบ การตรวจสอบมาตรฐาน การประเมินผลและการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส กลุ่มต่าง ๆ

การจัดหลักสูตรระดับปฐมวัย

หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 1) ได้กล่าวถึง หลักสูตรเด็กปฐมวัย ช่วงอายุ 3-6 ปี ซึ่งกำหนดหลักการ จุดมุ่งหมายและลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้

หลักการเป็นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมเด็กทุกประเภทที่มีอายุ ระหว่าง 3-6 ปี ทุกคนทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาสเด็กพิเศษ เพื่อให้พัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการศึกษา และร่วมมือกันระหว่างบ้าน สถานศึกษาและชุมชน

สำหรับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 27) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะพึงประสงค์ไว้ ดังนี้

1. มีร่างกายแข็งแรง เจริญเติบโตและมีสุขนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์
3. เด็กมีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
4. มีคุณธรรมและจริยธรรมมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้อย่างเหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ

ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

การจัดกิจกรรมหลักสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดกิจกรรมหลักสำหรับเด็กปฐมวัย กิจกรรมประจำวัน หลักสูตรระดับก่อน ประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 44-45) ได้กำหนดไว้ดังนี้

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ได้พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวันจึงต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

1. การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหวและความคล่องแคล่ว ในการใช้วัยวัยต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่น เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

2. การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดย让孩子ได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ผูกช่วยตนเองในการแต่งกาย การหยิบจับชิ้นล่อ้ม การใช้อุปกรณ์ศิลปะ สีเทียน กรรไกร และดินเหนียว

3. การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้ ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว จัดกิจกรรมโดยใช้ศิลปะเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นไม้บล็อก

4. การพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหาจึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนาอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก การค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลองทัศนศึกษา และการประกอบอาหารหรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่างหลากหลาย ผูกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

5. การส่งเสริมให้เด็กได้เลือกและตัดสินใจ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกเล่นหรือทำกิจกรรมอย่างเสรี ตามความสนใจและความต้องการของตนเอง จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นตามมุมเล่น มุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในภายนอกห้องเรียน

6. การส่งเสริมลักษณะนิสัยและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองได้ ในกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น การรับประทานอาหาร การพักผ่อนนอนหลับ การขับถ่าย การทำความสะอาดร่างกาย การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปฏิบัติตามกฎกติกา ข้อตกลงของส่วนรวม การเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ เป็นต้น

หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 46) ได้กำหนดการจัดตารางกิจกรรมประจำวัน สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี สามารถนำมาจัดตารางกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยให้ทั้งครูและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร โดยมีหลักการจัดดังนี้

1. กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวัน
2. จัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนในอัตราส่วนที่เหมาะสม
3. กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ไม่ควรใช้เวลานาน 20 นาที

4. กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี คือ การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง เด็กมักจะสนุกสนานเพลิดเพลินไม่เบื่อหน่ายง่าย อาจใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

5. กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มเล็ก กลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่ม และบุคลากรเป็นผู้ริเริ่มและกิจกรรมที่สงบกับเคลื่อนไหว จัดให้ครบทุกประเภท กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังกายมากนักเพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยมากเกินไปและคำนึงถึงการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อปูพื้นฐานให้เด็กพัฒนาลักษณะนิสัยและทักษะในการใช้ชีวิตประจำวัน

เยาวยพา เดชะคุปต์ (2542 : 180) ได้สรุปแนวคิดในการจัดตารางกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า การจัดตารางกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยที่ต้องคำนึงถึงอายุและพัฒนาการของเด็กกว่าวัยไหนพัฒนาการ ความสามารถตามวัยเป็นอย่างไร เด็กเล็กจะมีความอดทนสั้นกว่าเด็กโต เด็กโตมีช่วงความอดทนหรือทำอะไรได้มากกว่าเด็กเล็ก แต่ก็ยังมีความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย การจัดกิจกรรมตารางสอนจะต้องให้เด็กเป็นอิสระบ้างและต้องให้เด็กมีส่วนร่วมสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อน นอกจากนี้การจัดตารางกิจกรรมประจำวันเป็นเรื่องที่ควรทำความเข้าใจ และพยายามจัดให้เหมาะสมกับเหตุการณ์ของแต่ละวันให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ซึ่งได้กำหนดหลักการในการวางแผนจัดตารางกิจกรรมประจำวันไว้ ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมต้องคำนึงถึงตัวเด็กเป็นสำคัญ
2. กิจกรรมที่จัดต้องมีหลาย ๆ แบบ ได้แก่ 1) จัดกิจกรรมให้เด็กทำเป็นรายบุคคล โดยที่เด็กจะเลือกทำด้วยตนเองให้มากที่สุดคือ ร้อยละ 75 2) จัดกิจกรรมให้เด็กทำเป็นกลุ่มเล็ก ร้อยละ 15 3) จัดกิจกรรมรวม ร้อยละ 10
3. กิจกรรมที่จัดควรมีทั้งในและนอกห้องเรียนในอัตราส่วนใกล้เคียงกัน
4. กิจกรรมที่จัดให้ควรมีทั้งกิจกรรมสงบ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกาย สำหรับกิจกรรมสงบ ได้แก่ การสนทนา การฟังนิทานหรือฟังเพลง การเล่นเครื่องเล่นในห้องเรียน กิจกรรมที่ต้องออกกำลัง เช่น การเล่นเครื่องเล่นสนาม การเล่นทรายและน้ำ กายบริหารและจังหวะ การเล่นมุมบล็อก การเล่นมุมช่างไม้ การทำสวน การเลี้ยงสัตว์

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย กระทรวงศึกษาธิการ (2538 : 7) ได้ระบุ การจัดกิจกรรมที่เพิ่มเติมได้อีก ซึ่งมี 3 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมที่ต้องการออกกำลังหรือสำรวจจิตใจ มุ่งความสนใจไปยังคำพูดของครูหรือเพื่อน ได้แก่ การเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมกลุ่มกิจกรรมประเภทนี้ สำหรับเด็ก 5 ขวบ ไม่ควรใช้เวลาเกิน 20 นาที หากนานกว่านี้เด็กอาจเหน็ดเหนื่อยหรือเบื่อหน่ายได้

2. กิจกรรมที่เด็กเลือกได้อย่างเสรี เช่น การเล่นตามมุมต่าง ๆ ในห้องเรียนหรือเล่นกลางแจ้ง แม้จะใช้เวลานานขึ้นก็ไม่เป็นไรโดยทั่วไปมักจะจัดในช่วงเวลา 30-40 นาที

3. กิจกรรมการเล่นที่มีกติกา คือ เกมการศึกษาเวลาที่กำหนดให้ จะอยู่ประมาณ 30-35 นาที ส่วนในด้านตารางกิจกรรมประจำวันมักจะเป็นการจัดการเรียนการสอน ในลักษณะมีการเล่นปนการเรียน โดยได้แบ่งการเรียนไว้ในการเล่นเมื่อเด็กพอจะคุ้นเคยต่อหลักปฏิบัติประจำวันแล้ว ก็จะเพิ่มเติมความรู้ใหม่ขึ้น เพื่อเตรียมตัวเข้าเรียนในระดับชั้นประถมต่อไป

พัชรี ผลโยธิน (2545 : 20) ได้กล่าวถึงการเรียนรู้โลกอนุบาลในรูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็กทุกวันนี้มีอยู่ 6 รูปแบบ

1. แบบ Child Center คือ รูปแบบการเรียนการสอนแบบยึดเป็นศูนย์กลาง เน้นตัวเด็กเป็นสำคัญ แต่ไม่ใช่ว่าทุกอย่างจะขึ้นอยู่กับเด็กทั้งหมดตัวครูต้องมองหลักสูตรด้วยว่าต้องการให้เด็กมีคุณลักษณะอย่างไร ต้องวางแผนปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จัดการเรียนการสอน สื่อในแต่ละวันดูจากสภาพสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม สื่อต้องหลากหลายเหมาะสมตามวัยและพัฒนาการของเด็ก ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้เด็กได้มีโอกาสเลือกตามความสนใจ ความสามารถของเด็ก แต่กระนั้นในการเรียนการสอนก็มีข้อจำกัดว่า หากครูผู้สอนไม่มีความเข้าใจ แท้จริงจะทำให้หลงแนวทางได้ ครูต้องมีหลักการในการจัดการศึกษาให้มีความสมดุลทั้ง 2 ฝ่าย

2. แบบ Project Approach คือ เป็นแนวความคิดให้เด็กได้ศึกษาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามที่เด็กสนใจ ซึ่งมีอยู่ 3 รูปแบบ ดังนี้

2.1 รูปแบบ Project ที่ให้เด็กตั้งสมมติฐานในสิ่งที่เขาสนใจอยากรู้ จากนั้นก็ให้ทดลองว่าเป็นไปตามคาดคะเนไว้หรือไม่

2.2 แบบ Reggio คือเป็น Project ที่ไม่มีโครงสร้างที่จำกัดมากให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้จากความสนใจของเด็ก กระบวนการคิดของเด็กและครูเป็นเหมือนผู้อำนวยความสะดวก

2.3 แบบ Project มีกระบวนการครบทั้ง 5 ขั้นตอน คือ อภิปรายกลุ่มระดมความคิด การออกภาคสนาม การสืบค้นและการจัดแสดง ในการเรียนแบบนี้มีข้อจำกัดว่า การเรียนวิธีนี้หากไม่มีการพาเด็กออกภาคสนาม ทัศนศึกษาจะทำให้เด็กไม่ได้เรียนจากประสบการณ์ตรง จะส่งผลให้ความรู้ในเรื่องนั้น ๆ ไม่กว้างขวางพอ ซึ่งอาจจะเริ่มเรียนจากสิ่งใกล้ตัวก่อนก็ได้

3.แบบ Whole Language คือ การสอนภาษาให้เด็กต้องเป็นการสอนภาษาที่สื่อความหมายการเรียนแบบนี้สามารถทำได้ดีในระดับอนุบาลเด็กเรียนรู้ผ่านการเล่น ที่สำคัญครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งการพูด ฟัง อ่าน เขียน เด็กจึงจะสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดี เพราะครูเปรียบเสมือนสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก ข้อดีของการเรียนวิธีนี้ก็จะช่วยปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน รัก

หนังสือ เป็นการเตรียมความพร้อมเอาไว้ก่อนและสามารถนำไปใช้ได้แม้กระทั่งที่บ้านหรือในชีวิตประจำวัน ส่วนครูนั้นต้องมีความเข้าใจในตัวปรัชญาเสียก่อน ว่าการจัดสภาพแวดล้อมดีเด็กจะเกิดความรักในการที่จะเรียนภาษาต่อไป

4. แบบ Waldorf แนวความคิดนี้เชื่อว่า เด็กเรียนรู้จากการเลียนแบบ ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก การเรียนแบบนี้เน้นการจัดบรรยากาศการเรียนเหมาะสม การจัดห้องเรียนให้สวยงามจัดแสดงสว่างให้พอเหมาะ ซึ่งการเรียนรู้ของเด็กเป็นการเรียนรู้ที่ต้องผ่านจิตได้สำนึก สิ่งที่เด็กเรียนรู้จะส่งผลต่อสุขภาพกาย กิริยา ท่าทาง อารมณ์ ข้อดีคือ เป็นนวัตกรรมที่ส่งเสริมจินตนาการความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็ก ส่วนข้อเสีย คือ ครูจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายของ Waldorf ที่แท้จริงมีความเข้าใจเด็กที่จะทำให้เกิดความรู้สึกรักเกิดจิตวิญญาณ

5. แบบ Montessori แนวคิดนี้ค่อนข้างจะให้อิสระแก่เด็ก เด็กสามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากสภาพแวดล้อมที่ครูจัดให้ สิ่งที่เด็กเลือกจะเข้าไปเรียนรู้ Montessori เรียกว่า งาน และเป็นงานในลักษณะที่让孩子ได้สัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ปาก และกายสัมผัส เพื่อให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสเพื่อได้พัฒนาใช้ประสาทสัมผัสครบทุกด้านและครูต้องมีทัศนคติที่ดีกับเด็กทุกคน ยอมรับอย่างที่เขาเป็น ข้อดีของวิธีเรียนแบบนี้ คือ การให้เด็กได้เลือกมีเสรีภาพในการเลือกทำงาน เมื่อเด็กทำงานจนเกิดความสำเร็จ จะทำให้เด็กเกิดแรงจูงใจจากภายในอยากทำงานอย่างอื่นสำเร็จต่อไป ข้อจำกัดนั้นเป็นขั้นตอนมีรูปแบบทำตามคุณครูที่เป็นตัวแบบ จึงทำให้เด็กมีความริเริ่มสร้างสรรค์น้อยกว่าเพราะขณะทำงานเด็กจะทำงานแบบเจียบ ๆ ด้วยตนเอง

6. แบบ Neo – Humanist แนวคิดว่าคนเรามีความเก่ง ความฉลาดอยู่ในตัวเอง เพียงแต่ดึงออกมาใช้แค่เพียงร้อยละ 5-10 เท่านั้นยังสามารถพัฒนาไปได้มากกว่านั้นและการที่จะเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์ได้นั้นต้องเกิดจากศักยภาพที่สำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ ความมีน้ำใจและวิชาการ ความรู้ ซึ่งในการพัฒนาศักยภาพทั้ง 4 ด้านนั้น ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้หลัก 4 ข้อ คือ คลื่นสมองต่ำ ทำให้เกิดสมาธิก่อนที่จะเรียนรู้ การประสานของเซลล์สมอง ภาพพจน์ต่อตนเองมองตัวเองในแง่ที่ดี การให้ความรักสร้างความรู้สึที่ดี ข้อดีของการเรียนวิธีนี้คือครูจะเอื้ออาทรเด็กให้ความรักต่อเด็ก ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นบทบาทของครูอนุบาลอยู่แล้วที่ต้องกระทำกับเด็กทุกคนต้องให้เด็กด้วยใจจริงไม่ใช่ทำตามหน้าที่เท่านั้น

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กตามหลักสูตรก่อนประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2540 : 46) กำหนดว่า เด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจสังคมและสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้

เด็กแต่ละคนได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการเร็วช้าต่างกันและสามารถพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายได้ ถ้าเด็กได้รับประสบการณ์เสริมสร้างอย่างเพียงพอและเหมาะสม การประเมินพัฒนาการควรยึดหลักดังนี้คือ

1. ต้องประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินต้องมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวันของเด็ก โดยจัดการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติ ตามตารางกิจกรรมประจำวัน
4. จัดทำการประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน การเลือกใช้เครื่องมือ มีการจดบันทึกไว้เป็นหลักฐานไม่ใช่การประเมินด้วยแบบทดสอบเพราะไม่เหมาะสมกับวัยและระดับพัฒนาการของเด็กอายุ 3-6 ปี การประเมินเด็กควรจะขึ้นอยู่กับแหล่งข้อมูลหลาย ๆ ด้านไม่ใช่ขึ้นอยู่กับคะแนนสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและใช้กับเด็กอายุ 3-6 ปีของสำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545 : 41-42) มีวิธีการหลายวิธีดังนี้

1. การสังเกต ครูสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมหรือเล่น ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลในเวลาและนอกสถานการณ์ต่าง ๆ หลาย ๆ ครั้งโดยสม่ำเสมอเพื่อให้ทราบพฤติกรรมที่แท้จริงของเด็ก และควรจดบันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นตามเป็นจริง อันจะเป็นข้อมูลในการเลือกจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับพัฒนาต่อไป
2. การสนทนา การสนทนาเป็นรายบุคคล จะช่วยให้ครูทราบถึงพัฒนาการทางด้านภาษาการพูด การฟัง การสื่อสารและความคิดรวบยอดของเด็ก ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางบ้านซึ่งจะช่วยให้ครูเข้าใจในตัวเด็ก เป็นข้อมูลในการหาทางแก้ไขปัญหาพัฒนาการเด็กได้เป็นอย่างดี
3. การสัมภาษณ์หรือการทดสอบปากเปล่า ข้อมูลที่ได้ช่วยให้ครูทราบถึงพัฒนาการทางภาษา การพูดที่บกพร่อง เช่น คำพูดที่ไม่ชัด คำควบกล้ำ เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยให้ทราบถึงพัฒนาการทางสติปัญญา ความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าและการคิดของเด็กแต่ละคน
4. การสะสมผลงาน ผลงานถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่แสดงออกถึงความสามารถของเด็ก การสะสมผลงานควรเก็บเป็นระยะ ๆ เรียงตามลำดับวันที่ทำจะช่วยให้ครูทราบถึงพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคนอย่างต่อเนื่อง
5. การใช้แบบสอบถามที่เป็นรูปภาพ เป็นการบันทึกพัฒนาการอย่างมีหลักฐาน เพื่อช่วยให้ครูทราบถึงข้อมูลที่ต้องการ ครูอาจใช้แบบทดสอบที่เป็นรูปภาพ ความครอบคลุมตรงตามจุดประสงค์ของพัฒนาการของเด็ก และควรทำการทดสอบในสภาพแวดล้อมที่เด็กคุ้นเคย

องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ความสำคัญในการจัดประสบการณ์เป็นการเน้นให้เด็กได้รู้จักธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่เด็กได้พบเห็นและปฏิบัติเป็นประจำ ได้เขียนไว้เป็นแผนการใช้ตามตารางปฏิบัติและในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนนั้น ครูควรคำนึงถึงลักษณะวิชา สภาพของผู้เรียน ความต้องการของผู้เรียน ฯลฯ เป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เยาวยา เดชะคุปต์ (2528 : 1) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ควรจัดในลักษณะของ "การเล่นปนเรียน" ซึ่งจะสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กในวัยนี้มากที่สุดและในการสอนก็ควรจัดในรูปของการเตรียมความพร้อม หรือการจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดจากการเล่น การกระทำและการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ในการจัดกิจกรรมไม่ควรเน้นการอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ แต่ควรให้เด็กได้รับการฝึกการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อม ๆ กัน

สมพร ทิตาพร (2538 :13) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยนั้นนิยมใช้คำว่า "แนวการจัดประสบการณ์" แทนคำว่า "หลักสูตร" ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาในระดับนี้มีความแตกต่างจากระดับประถมศึกษา คือ ไม่ได้เป็นการศึกษาภาคบังคับและอีกประการหนึ่ง การจัดการศึกษาอนุบาลนั้น มีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันเนื่องจากหลักสูตรประถมศึกษาชั้นต้น ถือว่าเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ ประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถ แต่ในระดับอนุบาลนั้นเป็นการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา นอกจากนี้ยังเป็นการปูพื้นฐานที่จะเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป ด้วยเหตุดังกล่าว จึงไม่ได้ใช้คำว่า "หลักสูตร" แต่มีการเรียกชื่อต่าง ๆ กันเช่น แนวการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 แนวการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก เป็นต้น

เฮนดริก (Handrick, 1984 : 254) ซึ่งหลักในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยว่า ควร มีขอบข่ายโดยพิจารณาภาพเด็กโดยส่วนรวมทั้งหมดเป็นหลักในการจัดประสบการณ์ให้กับเขาเหล่านั้น ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ควรสอน กระตุ้น และส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กให้เจริญเติบโตไปพร้อม ๆ กัน โดยยึดหลักว่าเด็กคือใคร และเด็กต้องการอะไร การจัดการศึกษาปฐมวัยนั้น พื้นฐานสำคัญควรยึดหลักดังต่อไปนี้ คือ

1. เด็กมีพัฒนาการทุกขั้นตอน ดังนั้น ควรจัดเตรียมการศึกษาให้เหมาะสมกับระดับนั้น ๆ
2. เพิ่มความสามารถในการพัฒนาเด็ก โดยเน้นให้เด็กมีความมั่นใจในตนเองและเห็นคุณค่าของตนเอง

3. พัฒนาการทางด้านร่างกายและอารมณ์ให้ดียิ่งอยู่เสมอ

4. เด็กมีความต้องการให้ผู้ใหญ่หรือเพื่อนเด็กอื่น ๆ ร่วมให้เขาต้องตัดสินใจด้วยประสบการณ์ตนเอง ไม่ควบคุมเด็กทุกด้าน ปล่อยให้เด็กเรียนรู้และตัดสินใจที่จะกระทำกิจกรรมอะไรด้วยตนเอง

5. เด็กต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับเด็กว่ามีอำนาจในตัวเองในเรื่องของการมีประสบการณ์ที่กว้างขึ้น ความรู้และความฉลาด

6. เด็กต้องการผลที่ดีที่สุดจากการสนองตอบกลับจากผู้ใหญ่และเพื่อน ๆ ซึ่งมีคุณสมบัติที่ควรแก่เด็กนั้น ได้แก่ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ ความใจดี เมตตา การยอมรับความแตกต่างของผู้อื่น เด็กต้องการความสัมพันธ์หรือประสบการณ์กับผู้ใหญ่ซึ่งเต็มใจทำในสิ่งที่มีค่าและดูแลรักษาอย่างมีค่า

ความต้องการทั้ง 6 ประการนี้ ควรเป็นหลักของความรับผิดชอบที่ผู้ใหญ่ควรจัดให้เด็ก สำหรับชีวิตที่มีคุณค่าแก่เด็กทุกคน ดังนั้น จึงเป็นความหมายอย่างลึกซึ้ง การจัดแนวประสบการณ์ให้สำหรับเด็กปฐมวัย ถือเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษากับเด็ก การจัดแนวประสบการณ์ให้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของเด็กนั้น ควรมีแนวทางเน้นการพัฒนาสติปัญญา โดยการที่เด็กค่อย ๆ เรียนรู้ในกลุ่มเด็ก ทำกิจกรรมร่วมกันในโครงการต่าง ๆ เพื่อที่สนองตอบประสบการณ์ที่จัดให้เด็ก ควรให้เด็กมีโอกาสสังเกต ทดลอง สอบถาม และเรียนรู้สิ่งแวดล้อมในแง่มุมต่าง ๆ รู้จักปรับตัวเองเข้ากับสังคม ไม่เน้นให้สอนเนื้อหาทางวิชาการ

2. สื่อการเรียนการสอน

เบญญา แสงมลิ (2527 : 60) ระบุว่า สื่อการสอนระดับปฐมวัย หมายถึง สื่อทุกชนิดซึ่งจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และสติปัญญา สื่อต่าง ๆ มีหลายชนิด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า สิ่งใดก็ตามที่เป็นเครื่องช่วยให้เด็กระดับปฐมวัยมีพัฒนาการดังกล่าวแล้ว ก็นับว่าเป็น "สื่อ" ได้ อันได้แก่

1. ครู ครูเป็นสื่อที่นับได้ว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในการเรียนรู้และเป็นสื่อที่จะนำสื่ออื่นให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน หากปราศจากครู การเรียนการสอนก็จะไม่มีผลแก่เด็กในวัยนี้อย่างแน่นอน

2. สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ สื่อชนิดนี้ครูหรือผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องจัดทำขึ้น เพราะมีอยู่แล้วตามธรรมชาติเพียงแต่ผู้ใช้จะต้องเลือกให้ถูกต้องตามความมุ่งหมาย

3. สื่อที่จะต้องจัดทำขึ้น สื่อชนิดนี้มีมากมายหลายชนิด ได้แก่ ของจริง ของจำลอง ภาพถ่าย ภาพวาด บัตรคำ เกม กิจกรรม ฯลฯ

การที่จะนำสื่อไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กอนุบาลนั้น ควรจะเข้าใจระดับความสามารถ ความสนใจ และสมาธิของเด็กในวัยนี้ก่อน และพยายามคัดเลือกสื่อที่จะเอื้อต่อการพัฒนา

ด้านภาษาของเด็ก ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยพิจารณาว่า สื่อนั้น ๆ จะอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนได้คุ้มกับเวลาที่จะเสียไปหรือไม่เพียงใดและผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะในด้านใด เมื่อพิจารณาแล้วจึงคัดเลือกสื่อนั้น ๆ ไปใช้ และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่าได้รับความพึงพอใจหรือตอบสนองเป็นประการใด

กิติมา ปรีดีติลล (2532 : 68) ได้สรุปความหมายของสื่อการสอนว่า หมายถึง วัตถุ สิ่งของ ภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนตัวบุคคล วิธีการ สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบในการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี แนวทางการใช้สื่อการเรียนการสอน มีดังนี้

1. ควรจัดตั้งศูนย์สื่อการสอนเพื่อช่วยในการจัดหาและความสะดวกในการใช้
2. แบ่งแยกสื่อเป็นประเภท ๆ และเป็นรายวิชา เพื่อสะดวกแก่การใช้
3. จัดหาสื่อที่ทันสมัยและปรับปรุงสื่อที่มีอยู่แล้วให้ใช้ได้
4. สำรวจวิเคราะห์ความต้องการสื่อการสอนของรายวิชาต่าง ๆ
5. จัดอบรมครูให้มีความรู้ ทักษะในการใช้รักษาและซ่อมแซม
6. กระตุ้นให้ครู และนักเรียนสนใจการใช้สื่อการเรียนการสอนได้มากยิ่งขึ้น
7. สถานที่ควรจัดให้เพียงพอกับประเภทของสื่อ
8. ควรมีบุคลากรเพื่อรับผิดชอบในการจัดหาและบริการให้มีประสิทธิภาพ
9. จัดสอนให้ครูรู้จักทำสื่อการสอนประเภทที่สามารถทำขึ้นเองได้

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนมีความจำเป็นในการนำมาใช้ในการประกอบการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในระดับชั้นอนุบาล ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องให้การส่งเสริม ช่วยเหลือ สนับสนุน ให้ครุณาทรัพยากรที่มีอยู่มาผลิตเป็นสื่อ รู้จักการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน เพราะนับว่าสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวช่วยให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนการสอน เป็นผลให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่จุดมุ่งหมายของการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กวัยอนุบาลนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง โดยผ่านประสาทสัมผัสและยังช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ตามจินตนาการ

3. ครูผู้สอน

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 181-183) ได้ให้แนวคิดกับครูปฐมวัยไว้ว่า ครูมีความสำคัญต่อเด็กมากก็เพราะว่า เป็นครูคนแรกในชีวิตเด็กที่เขาได้พบประสบการณ์แรกที่ได้มาอยู่กับสังคมที่ไม่ใช่คนในครอบครัวหรือบุคคลที่ใกล้ชิด และครูเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่งรองมาจากบิดามารดา เมื่อเด็กจากบิดามารดามาโรงเรียน เด็กก็จะยึดถือครูแทนบิดามารดาของตน ภาพและการกระทำของครูเป็นสิ่งที่ประทับใจกับเด็กและครูยังทำหน้าที่สื่อโยงชีวิตของเด็กระหว่างบ้านกับโรงเรียนอีกด้วย

บุญเยี่ยม จิตรดอน (2533 : 331) ได้กล่าวถึง บทบาทและบุคลิกภาพของครูปฐมวัยไว้ ดังนี้ ครูปฐมวัยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้เด็กรู้สึกเป็นสุข สนุกสนานและปลอดภัย เมื่ออยู่ในสถานศึกษา เด็กจะประทับใจสถานศึกษา อยากมาพบครู พบเพื่อน หรือมีความพร้อมในการเรียนรู้ดีหรือไม่เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติของครูปฐมวัย เพื่อให้การปฏิบัติงานครูปฐมวัยมีประสิทธิภาพ บทบาทสำคัญอันดับแรกที่ครูปฐมวัยควรจะต้องคำนึง คือ บทบาทต่อตนเอง ซึ่งมีแนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. เตรียมตัวให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ ได้แก่ ต้องแต่งตัวให้เรียบร้อย สดงาม ทำให้เด็กสนใจในตัวครู การแต่งตัวไม่จำเป็นต้องทันสมัย ต้องให้กะทัดรัด เคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว
2. เตรียมบรรยากาศที่ดี เพราะสภาพแวดล้อมนับว่ามีอิทธิพลและความสำคัญแก่เด็กอย่างยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กปฐมวัย ดังนั้น ครูควรจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนให้เป็นทั้งที่เล่น ที่เรียน ที่พักผ่อนของเด็ก และจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เด็กสามารถเลือกหาประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และตามความต้องการของเด็ก เด็กจะได้เจริญเติบโตเต็มที่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถคิด ทำ และแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ครูจะต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่น่าสนใจไว้หลายอย่าง
3. เตรียมจัดการเรียนการสอนให้น่าสนใจ ครูต้องศึกษาว่า แนวการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ เพื่อให้ทราบขอบข่ายของประสบการณ์ว่ามีจุดประสงค์ในการเรียนรู้อย่างไร จะได้จัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้ตรงและถูกต้องสำหรับการจัดกิจกรรมนั้น ครูจะต้องจัดรูปแบบให้เหมาะสมกับวัยและความต้องการของเด็ก
4. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ครูอนุบาลจะต้องเป็นผู้รอบรู้ หมั่นศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม และเสนอแนะหาวิทยาการใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
5. ประเมินผลตนเอง ครูควรต้องประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองอยู่เสมอ ๆ ในทุก ๆ ด้าน เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงวิธีการใหม่ ๆ มาใช้ต่อไป

วรนาท รักสกุลไทย (2537 : 137) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาระดับอนุบาล จะต้องครอบคลุมสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การให้ความรู้หรือแนวคิดในการทำงาน งานในสถานศึกษาระดับอนุบาลมีหลายลักษณะและหลายประเภท งานบางอย่าง เช่น งานที่อยู่ในความรับผิดชอบของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้แก่เด็ก จำเป็นต้องอาศัยความรู้และแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้ในการปรับปรุงเทคนิคและวิธีการในการจัดกิจกรรมให้มีความหลากหลายน่าสนใจสำหรับเด็ก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องพยายามสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ใหม่ ๆ ซึ่งนอกจากจะมีประโยชน์ต่อตัวครูโดยตรงแล้วยังสามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้อีกด้วย

2. การเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานมีความสำคัญเช่นเดียวกับการให้ความรู้และแนวคิดกับครูปฐมวัยหรือบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาระดับอนุบาลแต่การให้ความรู้หรือแนวคิดเพียงอย่างเดียวในบางครั้งอาจไม่เพียงพอ เพราะผู้ปฏิบัติไม่สามารถนำไปใช้ได้ เช่น การให้ความรู้ครูเกี่ยวกับเทคนิคการเล่านิทาน จะสามารถช่วยให้ครูมีความมั่นใจและสามารถนำไปปฏิบัติจริงได้มากยิ่งขึ้น

3. การเพิ่มพูนคุณวุฒิของครูผู้สอน เมื่อครูผู้สอนปฏิบัติงานได้ระยะหนึ่ง จะเริ่มอยากเพิ่มพูนความรู้หรือคุณวุฒิของตนเอง ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ร่วมงานคนอื่นมีวุฒิการศึกษาสูงกว่าตนเอง มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เพราะจบการศึกษาไม่ตรงกับงานที่ปฏิบัติอยู่ หรือต้องการความก้าวหน้าในอาชีพการงาน ดังนั้น ผู้บริหารต้องหาทางส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูที่ต้องการเพิ่มพูนคุณวุฒิและปฏิบัติงานมานานพอสมควรได้มีโอกาสศึกษาต่อ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนอกจากจะทำให้สถานศึกษาปฐมวัยได้ครูที่มีคุณภาพต่อไปในอนาคตแล้ว ยังจะทำให้ขวัญและกำลังใจของครูดีขึ้นอีกด้วย

จะเห็นได้ว่า ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการสร้างเด็กระดับอนุบาลครูจะต้องให้เด็กมีความเชื่อมั่นได้ว่าจะเป็นผู้นำของเด็กได้ โดยจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการสอนและมีคุณลักษณะที่ดีของความเป็นครู ตลอดจนตระหนักในบทบาทและหน้าที่ของการเป็นครู และที่สำคัญที่สุดก็คือ ครูควรมีการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านเพื่อที่จะให้ได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ มาถ่ายทอดให้แก่เด็ก อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก ซึ่งถือเป็นอนาคตของชาติในโอกาสต่อไป

4. การบริการนักเรียน

4.1 การจัดบริการด้านโภชนาการที่ดี

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 29) ได้กำหนดลักษณะไว้ดังนี้

1. อาหารที่รับประทานต้องมีประโยชน์และคุณค่า ซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาให้แก่เด็กและผู้ใหญ่
2. เด็กต้องได้รับอาหารที่เพียงพอและได้เรียนรู้เกี่ยวกับนิสัยการกินอาหารที่ถูกต้อง
3. อาหารและของว่างในแต่ละวันต้องมีปริมาณและคุณค่าตามหลักโภชนาการ
4. ควรติดรายการอาหารไว้ให้เห็นได้ชัด ผู้ปกครองจะต้องทราบว่าเป็นแต่ละวันอาหารที่เด็กได้บริโภคคืออะไรบ้าง

5. อุปกรณ์ในการกินอาหารต้องสะอาดและมีขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก และในขณะที่รับประทานอาหารเป็นเวลา เด็กได้เรียนรู้ทางสังคม เรียนรู้ประสบการณ์ ดังนั้น ระหว่างเวลาอาหารจะต้องมีผู้ใหญ่อยู่กับเด็กด้วย อย่างน้อย 1 คน

6. อาหารที่เด็กนำมาจากบ้าน เช่น นม ไข่ ขนม เป็นต้น ต้องเก็บไว้อย่างดี จนกว่าจะถึงเวลาอาหารควรเก็บไว้ในตู้เย็นหรือมีฝาครอบมิดชิด

7. อาหารจะต้องจัดเตรียมในที่ที่สะอาด สะดวกและภาชนะที่ใช้ต้องไม่เป็นอันตราย ไม่ใช่ภาชนะพลาสติกใส่อาหารร้อน ช้อนส้อมกะล่อน

8. การปรุงอาหารจะต้องจัดปรุงแต่งให้สุก และรักษาคุณค่าทางอาหารไว้

4.2 การดูแลป้องกันรักษาความปลอดภัย

การดูแลป้องกันรักษาความปลอดภัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 25) ได้กำหนดแนวทางในการป้องกันรักษาความปลอดภัย การส่งเสริมสุขภาพอนามัยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและถูกสุขอนามัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่งโรงเรียนอนุบาลที่มีคุณภาพต้องมุ่งป้องกันการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุและเตรียมการสำหรับเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนให้การศึกษาแก่เด็กในด้านการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยไว้ดังนี้

1. โรงเรียนต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎหมาย ในการป้องกันสุขภาพและความปลอดภัยของเด็กโดยส่วนรวม เช่น การสุขาภิบาล สุขอนามัย และคุณภาพน้ำของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขและการป้องกันไฟไหม้ เป็นต้น ต้องมีการตรวจสอบดูแลอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยอยู่เสมอเมื่อชำรุดเสียหายควรรีบซ่อมแซมและตรวจสอบดูแลให้สะอาดถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

2. บุคลากรแต่ละคนต้องมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีเหมาะแก่การดูแลเด็กโดยบุคลากรทุกคนต้องได้รับการตรวจสุขภาพ บุคลากรใหม่จะต้องมีระยะทดลองการปฏิบัติงานที่เพียงพอให้ผู้บริหารตัดสินใจว่า เหมาะกับการทำงานร่วมกับเด็กได้หรือไม่ ควรมีการตรวจสอบสุขภาพทางกายของบุคลากร ก่อนรับเข้าปฏิบัติงานระหว่างปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ เพื่อให้บุคลากรมีสุขภาพที่ดี

3. เด็กแต่ละคนต้องมีบันทึกสุขภาพ บันทึกสุขภาพเด็กจะต้องเป็นปัจจุบัน แสดงถึงการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ควรมีหลักฐานที่แสดงว่าเด็กมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรงดี มีประวัติการสร้างภูมิคุ้มกันโรค ข้อมูลของผู้ปกครองที่สามารถติดต่อได้ในกรณีเร่งด่วน ข้อมูลการเจ็บป่วย การแพ้ยา ปัญหาสุขภาพ การแพ้สารหรือยา ควรได้รับการฝึกให้รู้จักสังเกตอาการเจ็บป่วย ปัญหาการ พัฒนาการ ปัญหาสุขภาพและอุบัติเหตุของเด็กแต่ละคน ต้องมีการจดบันทึกไว้อย่างถูกต้องและมีการรายงานให้บุคลากรและผู้ปกครองทราบ

4.3 การดูแลสุขภาพอนามัย

ในการดูแลสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยของเด็กในโรงเรียน แนวทางการปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 26-28) มีดังนี้

1. โรงเรียนควรกำหนดข้อจำกัดในการมาเรียนของเด็กที่ป่วย มีการจัดบุคลากรรับผิดชอบเพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ ดูแลเด็กป่วยและป้องกันเด็กที่มีสุขภาพดี ข้อกำหนดนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ปกครองและบุคลากรจะต้องตรงกัน การแยกเด็กที่เจ็บป่วย ควรมีการปรึกษาหารือกับศูนย์อนามัยในชุมชนที่โรงเรียนติดต่อได้สะดวก ถ้าเด็กที่ป่วยเป็นโรคติดต่อสำคัญ ๆ เช่น ไข้หวัด อุจจาระร่วงจากการติดเชื้อ คางทูม ตาแดง หัด อีสุกอีใส เป็นต้น การแยกเด็กที่ป่วยออกจะเป็นการปกป้องเด็กที่มีสุขภาพดีไม่ให้ติดโรค

2. ควรดูแลความปลอดภัยเมื่อเด็กมาถึงโรงเรียนและกลับบ้านซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและบุคลากร โดยจัดให้มีบัตรประจำตัวผู้ปกครองและสมุดลงชื่อ เมื่อมาส่งและมารับเพื่อให้แน่ใจว่าเด็กกลับไปกับบุคคลที่มีสิทธิ์ในการรับเด็กเท่านั้น

3. ถ้าโรงเรียนมียานพาหนะรับส่งเด็ก ยานพาหนะต้องมีเครื่องกันไม่ให้เด็กพลัดตก มีสภาพปลอดภัย มีอุปกรณ์ภายในรถเหมาะสมกับวัยของเด็ก มีที่นั่งเหมาะสมสำหรับเด็ก เข็มขัดนิรภัย เครื่องดับเพลิง คนขับต้องมีใบอนุญาตขับขี่และได้รับการฝึกฝนอบรมจากกรมการขนส่งทางบกต้องมีบุคลากรดูแลเด็กอย่างน้อย 1 คนต้องไม่ปล่อยเด็กอยู่ในรถตามลำพัง มีการตรวจสอบสภาพรถและดูแลรักษาสภาพให้ดีอยู่เสมอ เครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนอุปกรณ์ทุกชิ้นที่เด็ก ต้องทำความสะอาดทุกวันดูแลให้สะอาดปราศจากเชื้อโรค อุปกรณ์ในห้องสุขาจะต้องได้รับการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อ ต้องนำขยะไปทิ้งสิ่งของต่าง ๆ ของเด็กจะต้องล้างทำความสะอาดเปลี่ยนทุกวัน

4. ของใช้ส่วนตัวของเด็ก แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว จะต้องสะอาดจัดเก็บในที่เก็บของแต่ละคนอย่างเป็นระเบียบ เครื่องนอนของเด็กแต่ละคนต้องทำความสะอาดสัปดาห์ละครั้ง หากเปื้อน เปื้อน ปัสสาวะ อุจจาระหรืออาเจียนต้องล้างให้สะอาด เด็กควรใช้ของใช้ของตนเองไม่ปะปนกันและเก็บไว้ที่เฉพาะของตนเอง

5. ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ดื่มและอุปกรณ์ต่าง ๆ ควรจัดอย่างเหมาะสมกับตัวเด็กและถูกสุขลักษณะ ควรอยู่ในที่ทำเลที่เหมาะสม มีสิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็นให้ครบถ้วน เช่น การดาบชำระ สบู่ ผ้าเช็ดมือ เป็นต้น สำหรับน้ำดื่มน้ำใช้ควรสะอาดและถูกสุขลักษณะ ที่ดื่มควรจัดให้เหมาะสมกับเด็ก ในด้านอุปกรณ์ที่ใช้ เช่น โถส้วม ที่ล้างมือ เป็นต้น ควรมีขนาดของเด็ก เด็กต้องได้รับคำแนะนำ ขั้นตอนการทำความสะอาดร่างกาย การล้างมือหลังจากเข้าห้องน้ำห้องส้วมและก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง

6.สภาพห้องและบริเวณอาคาร ควรจัดให้ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ ห้องทุกห้อง และบริเวณอาคารควรมีแสงสว่างเพียงพอและมีการระบายอากาศที่ดี มีระบบป้องกันอุบัติเหตุ ปลั๊กไฟควรปิดให้มิดชิดหรือพ้นสูงกว่ามือเด็ก ห้องน้ำควรเป็นวัสดุไม่ลื่น ทำความสะอาดง่าย ปราศจากสิ่งกีดขวางที่เป็นอันตรายแก่เด็ก ควรลบหรือมีเครื่องป้องกันเหลี่ยมมุมของอาคาร บันได ตู้และโต๊ะ

7.เครื่องเล่นสนามต้องจัดให้ใช้อย่างปลอดภัย ควรจัดให้มีวัสดุกันกระแทก เสื่อ ที่เลื้อยทรายมารองรับไว้ได้เครื่องเล่น เด็กต้องได้รับคำแนะนำ ขั้นตอนการเล่นเครื่องเล่นอย่าง ปลอดภัย ซึ่งให้เห็นอันตราย การเล่นออกกำลังกายเป็นสิ่งสำคัญ ในการพัฒนาด้านร่างกายของเด็ก แต่เครื่องเล่นทุกชนิดจะต้องทำให้ปลอดภัยมากที่สุด

8.ยา สารเคมีและสิ่งอันตรายอื่น ๆ ควรมีฉลากระบุรายละเอียด ชื่อยา วิธีการใช้ วันที่ผลิต วันหมดอายุไว้อย่างชัดเจน การให้ยาควรได้รับการยินยอมจากผู้ปกครองและแพทย์ของ เด็กเป็นลายลักษณ์อักษร อยู่ในการควบคุมของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

9.โรงเรียนต้องฝึกบุคลากรให้มีทักษะในการป้องกัน แก้ไขเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้น บุคลากรได้รับการอบรมให้คุ้นเคยกับขั้นตอนการป้องกันภัยฉุกเฉิน เช่น เกิดเพลิงไหม้ แผ่นดินไหว พายุ เป็นต้น ฝึกให้เด็กปฏิบัติตนเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ควรมีคำแนะนำขั้นตอนการหนีภัยฉุกเฉินติดไว้ในที่เห็นได้ง่ายและมีหมายเลขโทรศัพท์ที่จะแจ้งเหตุฉุกเฉินติดใกล้โทรศัพท์

10.โรงเรียนต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการปฐมพยาบาลเหตุ ฉุกเฉินอย่างน้อย 1 คนประจำอยู่ตลอดเวลาต้องมีวัสดุอุปกรณ์ในการปฐมพยาบาลครบถ้วนเพียงพอ

การให้บริการด้านธุรการและการเงิน ได้มีการจัดบริการงานเอกสาร หนังสือ ทะเบียน ประวัติ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงเอกสารได้อย่างสะดวกรวดเร็วและมีเอกสารที่เป็นปัจจุบัน พร้อมทั้ง การบริการชำระค่าธรรมเนียมการเรียนต่าง ๆ ได้ตลอดเวลา ในด้านการบริการอุปกรณ์การเรียนวัสดุ เครื่องใช้ต่าง ๆ ทางโรงเรียนมีการจัดบริหารให้อย่างเพียงพอ เช่น สมุด ดินสอ ยางลบ ไม้บรรทัด สี เกมการศึกษา หนังสือประกอบการเรียน เป็นต้น ในด้านการจำหน่ายเครื่องใช้ เสื้อผ้ามีจัดบริการ จำหน่าย เช่น เสื้อ กางเกง กระโปรง ชุดพละ ผ้ากันเปื้อน ชุดนอน กระเป๋านักเรียน ที่นอน เป็นต้น การบริการด้านประชาสัมพันธ์มีการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองทั้งเป็นเอกสาร วารสาร จดหมาย แผ่น พับและมีกิจกรรมต่างๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นที่ผู้ปกครองสามารถมาร่วมงานกิจกรรมต่างๆ กับทาง โรงเรียน เช่น วันปฐมนิเทศ วันพบผู้ปกครอง วันพ่อ วันแม่ วันคริสต์มาส วันสถาปนาโรงเรียน วัน วิชาการ เป็นต้น

5. การจัดสภาพแวดล้อม

ในการจัดโรงเรียนสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ควรคำนึงถึงบริเวณเนื้อที่สำหรับทำกิจกรรม สื่อและอุปกรณ์สำหรับเด็ก และจะต้องคำนึงถึงบรรยากาศที่เหมาะสม และการเลือกสถานที่ควรให้ห่างไกลจากเสียงรบกวนไม่ใกล้ชุมชนจนเกินไป อาคารที่ใช้ควรอยู่ในสภาพที่ปลอดภัยสำหรับเด็ก ไม่ชำรุดทรุดโทรมและรักษาความสะอาดได้ง่าย มีแสงสว่างเพียงพอมีการประดับตกแต่งพอสมควร มีตู้เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย มีห้องรับประทานอาหารและจัดหาที่ตม้น้ำไว้ให้อย่างเพียงพอ

ฟอร์มาลีนดอนและบราวน์ (Formalin don and Browns, อ้างถึงใน วัฒนา บุญญฤทธิ์, 2542 : 3) ให้ความหมายสภาพแวดล้อม ของสถานศึกษาว่า สภาพแวดล้อมนั้นเป็นผลรวมระหว่าง วัตถุและบุคคลที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์พื้นที่ให้เด็ก ผู้ใหญ่ได้เล่นและทำงานร่วมกัน รวมทั้งประมวล ประสบการณ์ บรรยากาศ ความรู้สึก การติดต่อสื่อสารกันและเป็นภาพของการจัดสภาพสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับกิจกรรมที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องกันตลอดวัน และจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการพัฒนาเด็กของแต่ละโรงที่กำหนดขึ้น

อารมณี สุวรรณपाल (2537 : 73) ได้ให้ความหมายในการจัดสภาพจัดสภาพแวดล้อมใน สถานพัฒนาเด็กก่อนประถมศึกษาไว้ว่า เป็นการ จัดสภาพต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งภายในภายนอก ห้องเรียน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ได้รับประสบการณ์จากการอยู่ร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกัน อย่างมีความสุข สนุก สบาย สะดวก และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนนั้น เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจและเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการส่งเสริมการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของ เด็กตลอดจนส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

สิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีผลต่อพฤติกรรม พัฒนาการทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การจัดพื้นที่ สื่อ อุปกรณ์อย่างมีคุณภาพ มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับเด็ก ขนาดของพื้นที่การจัดการและการใช้พื้นที่ทั้งในและนอกอาคารจำเป็นต้องมีการประเมิน ซึ่ง สภาพแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กเป็นการดำเนินงานบุคคลที่เกี่ยวกับการจัดเนื้อที่ วัสดุ อุปกรณ์ ประสบการณ์ ความสัมพันธ์ของบุคลากรในสถานพัฒนาเด็กที่มีความสามารถสอดคล้องกัน เพื่อให้ ได้สภาพแวดล้อมที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาการ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงการ จัด สภาพแวดล้อมที่ดีให้กับเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2535 : 22-24) ได้กำหนดการจัด สภาพแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนต้องปลอดภัย สะอาด ดึงดูดใจและ กว้างขวาง ห้องเด็กเล่นควรมีพื้นที่ 35 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คนและ 75 ตารางฟุตต่อเด็ก 1 คน สำหรับ

สนามเด็กเล่น สภาพภายนอกห้องเรียนจะต้องดึงดูดใจ มีสีสันสดใส การแสดงผลงานของเด็กและรูปภาพต่าง ๆ จะต้องอยู่ในระดับสายตาของเด็ก

2. พื้นที่จัดกิจกรรมต้องกำหนดให้ชัดเจน เด็กต้องมีพื้นที่ที่สามารถทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือกลุ่มใหญ่ต้องมีทางเดินให้เด็กสามารถเคลื่อนที่ได้ ซึ่งจัดพื้นที่ให้เคลื่อนไหวย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปสู่อีกกิจกรรมหนึ่ง การจัดพื้นที่ดีจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลและสามารถใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้อย่างกระตือรือร้น

3. พื้นที่สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ต้องจัดให้สะดวกสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ อาจจัดเป็นกลุ่มเล็กและเป็นรายบุคคล เช่น การเล่นต่อไม้บล็อก การเล่นบทบาทสมมติ ศิลปะ ดนตรี วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เครื่องเล่นสัมผัส หนังสือสำหรับเด็กและกิจกรรมการเล่นน้ำ เล่นทราย งานไม้ เป็นต้น จัดได้ตามโอกาส สำหรับเด็กวัยเรียนต้องจัดพื้นที่ให้ต่างหาก เพื่ออำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย การจัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน มีเครื่องเล่นสนาม บ้านตุ๊กตา

4. สื่อและอุปกรณ์ต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก มีปริมาณเพียงพอมีหลากหลายและมีความทนทานโดยจัดวางไว้บนชั้นเตี้ย ๆ ให้เด็กสามารถหยิบใช้ได้เอง การจัดคำนึงถึงความหลากหลายและเด็กทุกกลุ่มอายุ สื่อและอุปกรณ์ต้องที่เร้าใจสามารถลงมือปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เป็นการกระตุ้นประสาทสัมผัสต่าง ๆ

5. จัดหาที่让孩子ได้เก็บของใช้ส่วนตัว สำหรับเก็บของใช้ส่วนตัวให้เป็นสัดส่วนชัดเจน ซึ่งอาจจัดได้หลายแหล่งต้องจัดมุมสงบไว้ทั้งในและนอกอาคาร เพื่อให้เด็กได้อยู่ตามลำพังหลังจากเด็กอยู่ในกลุ่มเป็นเวลานาน ควรเปิดโอกาสให้เด็กอยู่ตามลำพังบ้าง โดยการจัดสภาพแวดล้อมให้ง่ายต่อการดูแล เช่น การจัดบ้าน การจัดคู่มือและโรงละคร มุมมิดชิดในห้อง เป็นต้น

6. การจัดอุปกรณ์ สิ่งของและสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ให้กับเด็กนั้น ควรมีส่วนที่อ่อนนุ่มบ้าง เช่น พรม เบาะ เก้าอี้โยก เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จัดหาได้หลายวิธี อาจเป็นเก้าอี้ หมอน สนามหญ้า พรมตักของผู้ใหญ่และวัสดุนุ่ม ๆ เช่น เบาะ ทราย น้ำ และกิจกรรมระบายสีด้วยนิ้วมือ เป็นต้น

7. ใช้วัสดุกันเสียง เพื่อลดเสียงดังโดยธรรมชาติ การเล่นของเด็กจะมีเสียงดัง การลดเสียงที่ดังเกินไปอาจทำได้โดยการปูพรมหรือเสื่อและการใช้วัสดุเก็บเสียงอื่น ๆ เพราะเสียงที่ดังเกินไปอาจทำให้เด็กเหนื่อยและเครียดได้

8. พื้นที่นอกอาคาร ควรมีพื้นที่ผิวหลายประเภท เช่น ดิน ทราย หญ้า เนินที่ราบและพื้นที่สำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อ รวมทั้งที่ร่มที่โล่งแจ้ง ที่สำหรับซุกบ่อทรายและเครื่องเล่นสำหรับปีนป่ายทรงตัว เป็นต้น บริเวณนี้จะต้องไม่ติดกับถนนหรือบริเวณที่มีอันตราย

อาคารสถานที่นับเป็นสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ในการเลือกทำเลที่ตั้งของโรงเรียน การจัดห้องเรียนรวมทั้งการปลูกต้นไม้ในห้องเรียนและเลือกวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่จะต้องพิจารณาให้เหมาะสม เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และมีความสามารถมากขึ้น โดยควรจัดมุมสำหรับทำกิจกรรมกลุ่ม มุมสำหรับกิจกรรมที่เด็กต้องการความสงบและความเป็นส่วนตัวของตัวเองไว้ให้เด็ก ห้องควรมีเนื้อที่กว้างพอที่เด็กจะเล่นได้สบายและพอเพียงสำหรับจำนวนเด็กในห้องเรียน

เยาวยา เดชะคุปต์ (2542 : 164-167) ได้ให้แนวทางในการจัดสถานที่ ครุภัณฑ์และบุคลากรของเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งมีหลักในการพิจารณาการจัดอาคารสถานที่สำหรับเด็กปฐมวัย ในการพิจารณาจัดอาคาร สถานที่ตั้ง สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. หลักการจัดอาคารสถานที่ ที่จัดจะต้องเป็นไปตามลักษณะท้องถิ่น และเป็นไปได้ตามลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น โดยยึดหลัก ประหยัด สะอาด ปลอดภัย
2. ทำเลที่ตั้ง อยู่ภายใต้หมู่บ้านที่ชาวบ้านไปมาและรับส่งได้สะดวก ปลอดภัย ซึ่งจะทำให้มีโอกาสดำเนินการร่วมกัน เช่น ถ้าใกล้สถานีอนามัย โรงพยาบาล ก็จะได้รับความสะดวกทางด้านสุขภาพ อนามัยและอุบัติเหตุต่าง ๆ ได้ เป็นต้น
3. บริเวณโรงเรียนต้องสะอาด มีที่ว่างโล่งพอที่เด็กจะวิ่งได้อย่างปลอดภัย
4. อาคารต้องแข็งแรง ปลอดภัย มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีแสงสว่างเพียงพอ
5. ครุภัณฑ์ โต๊ะ เก้าอี้ มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก เป็นแบบง่าย ๆ เพื่อจัดรูปแบบต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมได้ตามประโยชน์ที่ต้องการใช้สอย
6. วัสดุอุปกรณ์ ใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่น ไม่จำเป็นต้องมีราคาแพง อุปกรณ์ของมีจำนวนเพียงพอสำหรับเด็กและเป็นอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ของเด็ก โดยมีการเล่นตามธรรมชาติของเด็กใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นมาจัดทำปรับปรุง โดยยึดหลักการประหยัด ปลอดภัย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การประสานสัมพันธ์กับชุมชนและการจัดบริการสิ่งต่าง ๆ ในโรงเรียนเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายหลัก คือ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพ

6.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนระดับปฐมวัย

บ้านและโรงเรียนระดับปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่ร่วมกันในการสั่งสอนและอบรมเลี้ยงดูให้เด็กเจริญเติบโตและมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ถึงแม้ว่าเด็กอนุบาลจะใช้เวลาส่วนหนึ่งในโรงเรียนระดับปฐมวัย แต่เด็กในวัยนี้ยังคงต้องการความรัก ความอบอุ่น และความเข้าใจใส่อย่างใกล้ชิดจากบิดามารดา ผู้ปกครอง

ดังนั้น ทั้งครูและผู้ปกครองจะต้องมีความเข้าใจอันดีต่อกัน รวมทั้งมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกันในการพัฒนาเด็ก รวมทั้งช่วยจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็กให้มากที่สุด โรงเรียนระดับปฐมวัยมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ 5 ประการซึ่งสมพักตร์ ศรีประไพ (2520 : 59-60) สรุปไว้ดังนี้

- 1) เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดระหว่างครูและผู้ปกครองของเด็ก ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองบางคนอาจรักและเชื่อคำพูดของเด็กมากเกินไปจนขาดเหตุผล
- 2) เพื่อส่งเสริมความสามัคคีปรองดองระหว่างครูและผู้ปกครองในการที่จะช่วยกันหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก
- 3) เพื่อให้ครูและผู้ปกครองได้มีโอกาสพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกันเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดกิจกรรมและประสบการณ์สำหรับเด็กให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 4) เพื่อให้ครูและผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กขณะอยู่ในโรงเรียนและอยู่ที่บ้าน
- 5) เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับแนวการดำเนินงานของโรงเรียนอันจะทำให้ผู้ปกครองเกิดความสนใจที่จะให้ความร่วมมือและสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนต่อไป

ลีออนส์ (Lyons, 1983 : 3-4) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน (Information exchange) และความสัมพันธ์ส่วนตัว (Interpersonal relations)

ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูล หมายถึง การที่ผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนระดับอนุบาลติดต่อสื่อสารกันด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กจนเกิดความสนิทสนมและคุ้นเคย ซึ่งข้อมูลนี้อาจจะเป็นข้อเท็จจริงหรือความคิดเห็นของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็ได้ ตัวอย่างข้อมูลที่บุคลากรของโรงเรียนส่งให้ผู้ปกครอง เช่น ความก้าวหน้าของพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก อัตราการเจริญเติบโตของเด็ก กิจกรรมที่เด็กทำในโรงเรียน การหาพฤติกรรมของเด็กขณะอยู่ในสถานศึกษา เป็นต้น สำหรับข้อมูลที่ผู้ปกครองส่งให้บุคลากรของโรงเรียนจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กขณะอยู่ที่บ้านหรือสิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังหรือวิตกกังวลเกี่ยวกับตัวเด็ก เป็นต้น จากการแลกเปลี่ยนข้อมูลเหล่านี้จะทำให้ทั้งบุคลากรของโรงเรียนและผู้ปกครองมีความใกล้ชิดและเห็นความสำคัญในบทบาทซึ่งกันและกันในอันที่จะช่วยพัฒนาเด็กให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ความสัมพันธ์ส่วนตัว ส่วนมากจะเกิดหลังความสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูล กล่าวคือ เมื่อผู้ปกครองและบุคลากรของโรงเรียนระดับอนุบาลได้รู้จักกันแล้ว ต่อมาได้มีโอกาส

พบปะพูดคุยจากสนทนากันจนมีความสนิทสนมและรู้ข้อมูลส่วนตัวซึ่งกันและกันพอสมควร สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้โดยไม่ต้องกังวลว่าอีกฝ่ายจะเข้าใจผิด สามารถทำงานร่วมกันได้ แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า ผู้ปกครองและบุคลากรของโรงเรียนระดับอนุบาลจะต้องเป็นเพื่อนสนิทกัน การสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ดีกับผู้ปกครอง เป็นสิ่งที่มีความสำคัญแต่บางครั้งก็กระทำได้อย่างยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ปกครองและบุคลากรของโรงเรียนมีฐานะเศรษฐกิจทางสังคมและวัฒนธรรม ประเพณีที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองจะไม่เต็มใจติดต่อหรือมีปฏิสัมพันธ์กับโรงเรียนและตัวบุคลากรของโรงเรียนเองก็อาจจะคิดว่าผู้ปกครองเป็นบุคคลที่ไม่น่าคบหาสมาคมด้วย ความสัมพันธ์ที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความสัมพันธ์โดยส่วนตัว มีความจำเป็นทั้งสองอย่างก็จะเกิดแนวทางที่จะช่วยกันพัฒนาเด็กให้เป็นแนวทางเดียวกันเพื่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนได้ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2536 : 45-46) กำหนดให้งานชุมชนสัมพันธ์ เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการรับรองมาตรฐานโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา โดยโรงเรียนจะต้องมีการสร้างความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ระดับการศึกษาและชุมชน สำหรับสถานศึกษาระดับอนุบาล งานความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนมีความสำคัญ ดังที่ วรรณาท รักษ์สกุลไทย (2537: 172) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยเฉพาะกับสถาบันครอบครัว เพราะความศรัทธาและความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษาระดับอนุบาล จะเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้ารับบริการ

2. ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดแก่สถานศึกษาระดับอนุบาล ทำให้ครอบครัวและชุมชนยอมรับและมีความศรัทธาต่อองค์กรอันจะนำไปสู่ประสิทธิผลของการบริหาร โดยภาพรวมได้ในที่สุด

3. ช่วยให้สถาบันครอบครัวและชุมชนได้รับบริการทางวิชาการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต นำความเจริญไปสู่สังคมและประเทศชาติต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2536 : 234) ได้กล่าวถึงความสำคัญและคุณค่าของสายสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนไว้ว่า เด็กมีความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว พวกเขาต้องการความรัก ความอบอุ่นจากครอบครัวเป็นอันดับแรก ดังนั้น พ่อแม่จึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก จนสามารถกล่าวได้ว่า พ่อแม่คือครูคนแรกของลูก ซึ่งความร่วมมือระหว่างบ้านกับโรงเรียนในการประสานสัมพันธ์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนั้นจะต้องดำเนินการบนรากฐานของความเข้าใจที่ดีต่อกัน เพราะการไปโรงเรียนของเด็กวัยอนุบาลนี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อนและสำคัญมากด้วย ถือเป็นการปูพื้นฐานการศึกษาเบื้องต้นแก่ชีวิต ทั้งยังเป็นสภาวะที่เด็กต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมจากบ้านและคนใกล้ชิดไปสู่

สถานที่แปลกใหม่ คนแปลกหน้าและกิจวัตรประจำวันที่ไม่เหมือนเดิม โรงเรียนต้องพัฒนาและหาวิธีการทำงานร่วมกับผู้ปกครองให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถจัดการศึกษาที่สนองความต้องการของเด็กได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนเป็นกระบวนการ 2 ทาง คือ จากบ้านไปยังโรงเรียน และจากโรงเรียนไปยังบ้าน ซึ่งโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้รายละเอียด ดังนี้

1. ข่าวสารประจำสัปดาห์ ครูอาจจะแจ้งข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ โดยใช้จดหมายที่สั้นกะทัดรัด น่าสนใจ และให้ความรู้สึกอบอุ่น เป็นมิตร เพื่อกระตุ้นผู้ปกครองให้อ่านและรู้สึกว่าจดหมายนั้นจะลงมาถึงผู้ปกครองโดยตรงและตรงไหนที่ครูต้องการจะเน้นควรขีดเส้นใต้ไว้

2. จุลสาร การพิมพ์จุลสารเพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไป หรือสรุปกิจกรรมที่ผ่านมาหรือที่เกิดขึ้นในอดีตซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองทราบข่าวสารความเคลื่อนไหวของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

3. แผ่นป้ายนิเทศ จะเป็นการแสดงข้อมูลข่าวสาร วันสำคัญ ให้ผู้ปกครองรับทราบที่โรงเรียน โดยอาจทำได้ 3 ลักษณะ คือ 1) สถานศึกษาแสดงข้อมูลข่าวสารแก่ผู้ปกครองและชุมชนฝ่ายเดียว 2) ผู้ปกครองร่วมกับสถานศึกษาแสดงข้อมูลข่าวสารร่วมกัน 3) ผู้ปกครองแสดงข้อมูลข่าวสารฝ่ายเดียว

4. การเยี่ยมบ้านเด็ก เป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยให้ครูทราบความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเด็กและเข้าใจพฤติกรรมของเด็กมากยิ่งขึ้น (วรนาท รักษัตถกุลไทย, 2537 : 197) ได้ให้ข้อควรคำนึงถึง ดังนี้ 1) มีการนัดหมายผู้ปกครองล่วงหน้าด้วยตนเองหรือจดหมาย 2) ไปเยี่ยมบ้านตามเวลานัดหมาย 3) พยายามสร้างบรรยากาศที่ดีและเป็นกันเองมากที่สุด 4) ใช้เวลาพูดคุยแต่พอเหมาะ แต่ให้เกิดประโยชน์ 5) ถ้าเป็นการพูดคุยถึงปัญหาเด็ก ไม่ควรให้เด็กนั่งฟังด้วย 6) รักษามารยาทของแขกที่ดี ไม่พูดความลับของครอบครัว 7) ลากลับด้วยท่าทีที่ประทับใจ

5. กิจกรรมวันเปิดบ้าน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนในต่างประเทศนิยมมาก เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเตรียมการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองมาสังเกตการณ์และร่วมกิจกรรมกับเด็ก โดยมีการตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของเด็ก มีการร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง และทำท่าทางประกอบเพลงสั้น ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเล่นกับลูก ๆ เช่น ปั้นดินน้ำมัน เล่นเกมการศึกษา หรือเล่นต่อบล็อกด้วยกัน มีบรรยากาศอบอุ่น เป็นกันเอง ซึ่งครูต้องพร้อมที่จะสนทนาและตอบคำถามของผู้ปกครองด้วย

โคลลาเลค (Koralek, อ้างถึงใน วรนาท รักษัตถกุลไทย, 2537 : 199) กล่าวว่า คุณภาพของสถานศึกษาจะต้องนำพา พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนพัฒนา รับผิดชอบ และตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กของตน ดังนั้น การเชิญพ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมหนึ่งที่บุคลากรใน

สถานศึกษาและพ่อแม่ ผู้ปกครองมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และทำงานร่วมกัน เพื่อให้เด็กในความรับผิดชอบของทุกคนได้รับประโยชน์มากที่สุด

6. การประชุมพิเศษผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในเรื่องการจัดประสบการณ์ กิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กอนุบาล และแนวนโยบายต่าง ๆ ของโรงเรียน รวมทั้งช่วยผู้ปกครองในการเตรียมลูกก่อนเข้าเรียน ซึ่งการจัดประชุมพิเศษผู้ปกครองสามารถทำได้หลายรูปแบบ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2536 : 248 – 250) ได้เสนอไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การประชุมพิเศษรวม เป็นการจัดประชุมพิเศษรวมร่วมกันในหอประชุมใหญ่ตามกำหนดการประชุมที่โรงเรียนต้องชี้แจง และแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ มีการพาท้องเรียนและให้ผู้ปกครองเล่นอุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องเรียน

2) การประชุมพิเศษตามห้องเรียน รูปแบบนี้จะแยกผู้ปกครองไปตามห้องเรียน แต่ก่อนที่จะเชิญผู้ปกครองไปตามห้องเรียน ควรจะมีการชี้แจงรวมเสียก่อน และแนะนำครูประจำชั้นของลูก ต่อจากนั้น แบ่งกลุ่มผู้ปกครองไปตามครูประจำชั้น เพื่อพาท้องเรียนชี้แจงตารางกิจกรรมประจำวันที่จัดให้กับเด็ก

3) การประชุมพิเศษเป็นรายห้อง โดยทางโรงเรียนจะเชิญผู้ปกครองมาร่วมฟังแนวนโยบายและการจัดประสบการณ์การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพียงครั้งละ 1–2 ห้องเรียนเท่านั้น ในการประชุมพิเศษดังกล่าว โรงเรียนบางแห่งอาจกำหนดวันประชุมพิเศษได้ถึง 3 ครั้ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ปกครองในการที่จะมาเข้าร่วม

จากกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น เป็นกิจกรรมที่สามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน หรือชุมชนกับโรงเรียนได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามต้องขึ้นอยู่กับสภาพและความเหมาะสมของโรงเรียนด้วย ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารและครู

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน

ด้วยประสบการณ์ด้านการดำเนินงานด้านเด็กปฐมวัยเป็นระยะเวลากว่า 8 ปี ภายใต้ชื่อสถานรับเลี้ยงวลีรัตน์เนอสเซอรี่ โดยนางวลีรัตน์ ฉันทศิริเดชา (ชื่อเดิมนางสาววลีรัตน์ สุขมาก) เจ้าของผู้ทำการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541สังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยใช้แนวคิดและหลักการการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็ก (Nursery Education) ตามแนวการเลี้ยงดูและพัฒนาการเด็กอายุแรกเกิด - 6 ปี จนได้รับความเชื่อถือศรัทธาและไว้วางใจจากผู้ปกครองในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก จึงเป็นแรงผลักดันประการหนึ่ง ซึ่งประกอบกับ

ระดับสูง แล้วสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม (เก่ง) รวมทั้งเป็นคนที่มีคุณธรรม ยึดมั่นในหลักธรรมศาสนา มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัดอดออมประพฤติปฏิบัติตามประเพณี วัฒนธรรมไทย (ดี) รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย (ความสุก) อยู่ได้อย่างมีความสุขในสังคม

วิสัยทัศน์ของเรา

“ภายในปี 2555 โรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ มุ่งเน้นพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข ด้วยกิจกรรมสร้างสรรค์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย ใส่ใจชุมชนและพัฒนาโรงเรียนทุกด้านสู่มาตรฐานสากล”

พันธกิจโรงเรียน

1. มุ่งพัฒนาให้นักเรียนทุกคน มีระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ที่เหมาะสมกับวัย
2. สร้างให้นักเรียนมีความรู้ ความคิดริเริ่ม รักการค้นคว้าและมีทักษะพื้นฐานตามหลักสูตร
3. ส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย สุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุนทรียภาพ ด้วยศิลปะ ดนตรี กีฬาแก่นักเรียนทุกคน

4. ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ จากกิจกรรม
5. ส่งเสริมครู ค้นคว้าความรู้พัฒนาตนเองโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย
6. ส่งเสริมผู้เรียน รักการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งความรู้อื่นๆ
7. ประสานร่วมมือกับชุมชนให้ชุมชนมั่นใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์โรงเรียน

1. เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี ความงามและความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนรักษาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

2. เพื่อพัฒนาครูสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ
3. เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพทางการศึกษา
4. เพื่อส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน
5. เพื่อตอบสนอง วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ นโยบาย โรงเรียน

เป้าหมายโรงเรียน

โรงเรียนกำหนดเป้าหมายครอบคลุมมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน

คือ ด้านผลผลิต กระบวนการ และปัจจัย ดังนี้

ด้านผู้เรียน

1. นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
2. นักเรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี
3. นักเรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา

ความตั้งใจแน่วแน่ มุ่งมั่น ที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพมีความพร้อมสู่การศึกษาในระดับประถมศึกษาต่อไปจนเป็นที่มาของ “โรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์”

โรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เป็นโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ (ไป-กลับ) ซึ่งได้รับอนุญาตจัดตั้งจากสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 ตามใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนเลขที่ กส 08 / 2548 มีความจุนักเรียน 384 คน เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึง 3 โดยมีนางวลีรัตน์ จันทศิริเดชา เป็นผู้รับใบอนุญาต, นายประเสริฐศักดิ์ จันทศิริเดชา เป็นผู้จัดการ, นายประกิต สุขมาก เป็นครูใหญ่

โรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ มีเนื้อที่ทั้งหมด 2 ไร่ 58 ตารางวา ตั้งอยู่เลขที่ 35/6 หมู่ 5 ซอยเพชรเกษม 48 ถนนเพชรเกษม แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร 10160 โทรศัพท์ 02-8695211, 02-8695656 โทรสาร 02-8695210 ปัจจุบันสามารถเดินทางเข้า-ออก ได้หลายทาง คือ 1) เข้าทางด้านถนนเพชรเกษม 2) เข้าทางด้านถนนจรัญสนิทวงศ์ ซอย 13 3) เข้าทางด้านถนนกาญจนาภิเษก

อุดมการณ์ของโรงเรียน

โรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์จัดการศึกษา ระดับปฐมวัย (อนุบาล 1-3) โดยมีแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาที่เป็นเลิศและเหมาะสมอย่างรอบด้านและสมดุลเต็มศักยภาพ ด้วยการเรียนรู้อย่างมีความสุข เติบโตตามวัยอย่างมีคุณภาพเพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเยาวชนของชาติในอนาคต ภายใต้ปรัชญาการดำเนินงานของโรงเรียน

ปรัชญาของเรา

“กิจกรรมสร้างสรรค์ ก้าวทันเทคโนโลยี เก่ง ดี มีความสุข”

โรงเรียนได้ยึดปรัชญาดังกล่าว เป็นนโยบายหลักเป็นแนวทางพัฒนาโรงเรียนโดยมุ่งที่จะจัดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ประสบการณ์ตรง ส่งเสริมให้เด็กรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปลูกฝังคุณธรรมขั้นพื้นฐานเพื่อให้เติบโตเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดีของสังคม และเรียนรู้การใช้ชีวิตในโลกเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีคุณภาพและมีความสุข

กิจกรรมสร้างสรรค์ หมายถึง การจัดสาระการเรียนรู้ 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อม ธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กผ่านกิจกรรมและประสบการณ์ตรงตามความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพท้องถิ่น

ก้าวทันเทคโนโลยี หมายถึง เด็กรู้จักใช้เทคโนโลยีสารสนเทศใกล้ตัวได้ เช่น การใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์พื้นฐาน ใช้โปรแกรมสื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ การใช้ภาษาต่างประเทศขั้นพื้นฐาน

เก่ง ดี มี ความสุข หมายถึง เด็กนักเรียนมีความรู้ความสามารถที่จะไปศึกษาต่อใน

4. นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์

5. นักเรียนมีความรู้ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

6. นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

7. นักเรียนมีทักษะในการทำงานรักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

ด้านบุคลลากร

1. ครูมีวุฒิ/ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่ได้รับมอบหมายและมีครูเพียงพอ

2. ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ด้านบริหารจัดการ

1. ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ

2. สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารงานอย่างเป็นระบบ ครบวงจรให้

บรรลุเป้าหมายการศึกษาระดับปฐมวัย

3. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อ

การเรียนรู้

5. สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษา

นโยบายของโรงเรียนอนุบาลฉัตร

1. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ของเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย

อย่างเป็นระบบ

2. ส่งเสริมพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคมและด้าน

สติปัญญา

2.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้เป็นบุคลากรแห่งการเรียนรู้ รักการอ่านใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งสร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาต่างประเทศจากชาวต่างชาติ

2.2 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิด ค้นคว้า หาเหตุผล

2.3 ปลุกฝังคุณธรรม จัดกิจกรรมสวดมนต์ สมาธิและกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสมาธิและปัญญาส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน

2.4 จัดกิจกรรม ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยประเพณีที่ดั้งเดิมของชาติไทย

- 2.5 จัดโครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการและความถนัดเฉพาะด้าน
- 2.6 จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิต ด้วยการออกกำลังกายทุกวัน
- 2.7 จัดกิจกรรมนันทนาการ จัดแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอก
- 2.8 จัดกิจกรรมที่เสริมความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัย โรคที่ร้ายแรงและมีการตรวจสุขภาพ

กายและสุขภาพฟัน

3. ส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องและให้สอดคล้องกับภาระหน้าที่ของครู

- 3.1 จัดให้มีการนิเทศภายในทุกฝ่าย

- 3.2 จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้และแผนการสอนที่

เน้นทักษะกระบวนการ

- 3.3 จัดโครงการพัฒนานุเคราะห์ ส่งครูเข้ารับการอบรม / สัมมนา / ศึกษา- ดูงานให้มีการรายงานและขยายผล

- 3.4 จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

4. ส่งเสริมการพัฒนาระบบการบริหารและการประกันคุณภาพ

- 4.1 พัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร จัดให้มีการปรับปรุงและพัฒนาโดยนำผลจากการประเมินมาเป็นข้อมูล

- 4.2 ให้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษารวมทั้งการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

- 4.3 จัดให้มีการกำกับติดตามและตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

5. พัฒนาอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน พร้อมทั้งจัดสภาพแวดล้อมให้ถูกสุขลักษณะ จัดบรรยากาศและสิ่งแวดลอมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สะอาด ร่มรื่น จัดที่นั่งพักผ่อนและที่สำหรับศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน มุมความรู้ต่าง ๆ และจัดให้มีห้องสมุดอนุบาล

6. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน

- 6.1 จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ บ้าน-โรงเรียน

- 6.2 จัดกิจกรรมเพื่อระดมทรัพยากร

- 6.3 จัดให้มีการประชุมผู้ปกครอง ร่วมมือสนับสนุนด้านการเรียนการสอนเพื่อจัดการศึกษาและแก้ปัญหานักเรียน

- 6.4 นำภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้ในสถานศึกษาและเชิญผู้ปกครองในแต่ละสายอาชีพให้การสาธิตแนะนำให้เด็กเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เชาวรัตน์ โทณผลิน (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน ระดับปฐมวัย

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน ระดับปฐมวัยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการเรียนการสอน ได้แก่ โรงเรียนมีการใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี ปัจจัยด้านบทบาทของครูปฐมวัย ได้แก่ ครูมีกิริยาท่าทางการพูดจาต่อนักเรียนเหมาะสม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้าน ปัจจัยด้านการบริหารโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนมีการอบรมสั่งสอน โดยส่งเสริมกิจกรรมยาทและจริยธรรมที่ดีให้กับนักเรียน ปัจจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน อาคารและสถานที่ ได้แก่ โรงเรียนมีการดูแลรักษาความสะอาดของอาคารสถานที่ เช่น ห้องน้ำ ห้องเรียน ห้องนอน ห้องอาหาร ตามลำดับและส่วนปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียน ได้แก่ อัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ความเหมาะสมเป็นเกณฑ์การตัดสินใจของผู้ปกครองน้อยกว่าปัจจัยอื่น ๆ

ฐิติพร อนมาร (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าเรียนโรงเรียนเอกชน ระดับปฐมวัย จังหวัดสระบุรี

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นในการส่งเด็กเข้าเรียนโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัยมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ เห็นด้วยมากที่สุดทุก ๆ ด้าน อันดับสูงสุดแต่ละด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีดังต่อไปนี้ คือ ครูสอนให้นักเรียนอยู่ในระเบียบวินัย ครูที่สอนนักเรียนอนุบาลแต่งกายสะอาด เรียบร้อย สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นระเบียบสวยงาม ร่มรื่น โรงเรียนสอนให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้บริหาร ครู ต้อนรับผู้ปกครองด้วยไมตรีจิตที่ดีผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีความคิดเห็นด้านการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนทางด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านกิจการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยที่ผู้ปกครองมีรายได้ในระดับปานกลางและระดับสูง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แต่แตกต่างกันจากผู้ที่มีรายได้ระดับต่ำกว่า

นัยนา ถนอมเวศน์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูโรงเรียนอนุบาลในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครูอนุบาลและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1

ผลการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลด้านบุคลิกภาพ การสอน มนุษยสัมพันธ์ คุณธรรมและจริยธรรมและการพัฒนาตนเองในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

ครูอนุบาลและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 1 อยู่ในระดับมากทุกด้าน และผลรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

พรพิมล แซ่ซี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลโชคชัย ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่า โรงเรียนอนุบาลโชคชัย ลาดพร้าว ต่อการจัดการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน ยกเว้นด้านการเรียนการสอน ในประเด็นครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนเล่นิทานและพูดหน้าชั้น และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ในประเด็นโรงเรียนเชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงเรียน โรงเรียนจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนและโรงเรียนชี้แจงให้ความรู้เกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์ในชั้นอนุบาลให้ผู้ปกครองทราบ

วิษุตา งามปลอด (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาล จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาในระดับอนุบาล โดย ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน คาดหวังให้เน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อการเรียนต่อในระดับประถมศึกษา โดยเสริมให้กล้าแสดงออกและมีทักษะในการติดต่อกับผู้อื่น การให้การบ้านควรให้ทุกวัน เป็นการคัดตัวเลข คัดพยัญชนะ เสริมทักษะทางคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ เน้นคุณธรรม ด้านความขยันหมั่นเพียร ด้านครูผู้สอน คาดหวังให้ครูเอาใจใส่ต่อเด็ก มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก กรณีที่เด็กมีปัญหาด้านการเรียน ครูควรเชิญผู้ปกครองมาพบ เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียน ระดับการศึกษาของครูไม่จำเป็นต้องจบสาขาอนุบาล แต่มีความสามารถสอนได้หรือผ่านการอบรมด้านอนุบาล และเมื่อเด็กเลื่อนชั้นควรให้ครูคนใหม่ประจำชั้น ด้านสื่อการเรียนการสอน คาดหวังให้ใช้สื่อประเภทความพร้อมทางคณิตศาสตร์และกิจกรรมอื่น โรงเรียนควรจัดหาสื่อเองมากกว่าที่จะให้ผู้ปกครองช่วยเหลือและสื่อที่ใช้ควรเป็นสื่อที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กนักเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม คาดหวังให้มีห้องเรียนที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีเครื่องเล่นสนามไว้ในที่ที่เหมาะสม ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่น ๆ คาดหวังให้มีการจัดบริการอาหารว่างและอาหารกลางวันให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ อาคารเรียนอนุบาลควรเป็นเอกเทศแยกจากอาคารอื่น โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนด้านการประเมินผลคาดหวังให้ทำการประเมินผลเดือนละครั้ง โดยใช้วิธีการตรวจผลงานเด็กและสังเกต และนำเอาผลการประเมินไปพัฒนาเด็กให้ดีขึ้น

เกสร สีนวล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองต่อการปรับปรุงการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการของผู้ปกครองให้ปรับปรุงแก้ไขทั้งในภาพรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับน้อยและเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดบริการสวัสดิการ ด้านการกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการจัดอาคารสถานที่สภาพแวดล้อม ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและด้านคุณลักษณะของครูและเป็นรายด้านปรากฏผลดังนี้ คือ ด้านการจัดกิจกรรมประสบการณ์เรียนรู้เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การจัดจำนวนนักเรียน 25-40 คน ต่อ 1 ห้องเรียนและเงินที่เรียกเก็บเป็นค่าเรียนเพิ่มจากหลักสูตรและปริมาณการบ้านที่นักเรียนได้รับประจำวัน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การเข้าห้องน้ำ การข้ามถนน การรับส่งนักเรียนขึ้นลงรถ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กรู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเอง กิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านมารยาทไทยและการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความรักสามัคคีภาคภูมิใจตนเอง ด้านการจัดบริการและสวัสดิการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การจัดระบบจราจรในการรับและส่งเด็ก วิธีการป้องกันการล่อลวง การลักพาเด็ก วิธีการป้องกันความปลอดภัยและอุบัติเหตุทั้งในและนอกอาคารและการจัดให้นักเรียนทุกคนต้องเข้ารับการประกันอุบัติเหตุ ด้านการจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ ห้องน้ำ ห้องส้วม มีจำนวนเพียงพอสะอาด ปลอดภัย สนามเด็กเล่นมีอุปกรณ์หลายชนิด จำนวนเพียงพอความเหมาะสมของพื้นที่ ที่ตั้งของสนามเด็กเล่นและความมั่นคงแข็งแรงของอาคารเรียนอาคารอื่น ๆ ในด้านคุณลักษณะของครู เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือการให้ความสำคัญในการระวังดูแลให้เด็กเกิดความปลอดภัย การปฏิบัติต่อเด็กอย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าผู้ปกครองจะอยู่ในสถานภาพใด การตั้งใจรับฟังความคิดเห็นและการยิ้มแย้มแจ่มใสมีความเป็นกันเอง ความเป็นระเบียบวินัยและสะอาด

สุวรรณา สะแหละ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน การจัดสภาพแวดล้อม การบริการนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้านและเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยความพึงพอใจจากสูงสุดไปต่ำสุดได้ดังนี้ คือ ด้านครูผู้สอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริการนักเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลวิจิตรณ์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลวิจิตรณ์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 220 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิจิตรณ์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ(check list) ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษาระดับชั้นของนักเรียนที่เป็นผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิจิตรณ์ จำนวน 6 ด้านคือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดบริการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน รวม 58 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับดังนี้

5	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจมากที่สุด
4	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจมาก
3	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจปานกลาง
2	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจน้อย
1	คะแนน	หมายถึง	พึงพอใจน้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับอนุบาล เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นและแนวทางในการสร้างข้อคำถามในแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์วัตถุประสงค์ กรอบแนวคิดของการวิจัยและศึกษานิยามศัพท์และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามให้มีเนื้อหาครอบคลุมตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยแล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ (แผน ข) เพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครองที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.954

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่นไปใช้จริงกับประชากรในการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2550 และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 211 ฉบับ คิดเป็น 95.90%

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้อง คำนวณและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีขั้นตอนการประเมินผลดังนี้

1. สร้างคู่มือลงรหัสแบบสอบถามและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่กำหนด

2. ลงรหัสในแบบการลงรหัสและบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

3.2 สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เสนอเป็นรูปตารางประกอบคำบรรยายและแปลความหมายจากค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์รายชื่อและรายด้าน กำหนดเกณฑ์การแปลค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์คะแนนช่วงขั้นเท่ากัน (อัญชลี เอโกบล, 2548 : 46) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.21-5.00	หมายถึง	พึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.41-4.20	หมายถึง	พึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.61-3.40	หมายถึง	พึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.81-2.60	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.80	หมายถึง	พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
วลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 220 ฉบับ ได้รับกลับคืน
จำนวน 211 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 95.90 ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้สัญลักษณ์เพื่อ
แสดงความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร
μ	แทน	ค่าเฉลี่ย
σ	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นของนักเรียนที่เป็นผู้ปกครอง ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าความถี่และร้อยละ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางและแปลความหมาย รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ		จำนวน (N)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	61	28.91
	หญิง	150	71.09
	รวม	211	100.00
อายุ	ต่ำกว่า 30 ปี	73	34.60
	30 – 35 ปี	77	36.49
	35 – 40 ปี	36	17.06
	มากกว่า 40 ปี	25	11.85
	รวม	211	100.00
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าหรือเทียบเท่า ม.6 หรือปวช.	131	62.09
	อนุปริญญาตรี ปวส. หรือเทียบเท่า	35	16.59
	ปริญญาตรี	41	19.43
	สูงกว่าปริญญาตรี	4	1.89
	รวม	211	100.00
อาชีพ	รับจ้าง	77	36.49
	ค้าขาย	34	16.11
	รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	13	6.16
	พนักงานบริษัท/ห้างร้าน	43	20.38
	พ่อบ้าน/แม่บ้าน	25	11.85
	อื่น ๆ (ธุรกิจส่วนตัว)	19	9.01
	รวม	211	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพ		จำนวน (N)	ร้อยละ
ระดับชั้นของนักเรียน ที่เป็นผู้ปกครอง	ระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1	107	50.71
	ระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 2	63	29.86
	ระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 3	41	19.43
รวม		211	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย จากจำนวนทั้งหมด 211 คน มีเพศหญิง จำนวน 150 คน (ร้อยละ 71.09) และเพศชาย จำนวน 61 คน (ร้อยละ 28.91)

ผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุ 30 – 35 ปี จำนวน 77 คน (ร้อยละ 36.49) ต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 73 คน (ร้อยละ 34.60) อายุ 35 – 40 ปี จำนวน 36 คน (ร้อยละ 17.06) และอายุมากกว่า 40 ปี จำนวน 25 คน (ร้อยละ 11.85)

ผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ดำเนินการศึกษาระดับต่ำกว่าหรือเทียบเท่า ม.6 หรือ ปวช. จำนวน 131 คน (ร้อยละ 62.09) ระดับปริญญาตรี จำนวน 41 คน (ร้อยละ 19.43) ระดับอนุปริญญาตรี หรือปวส. จำนวน 35 คน (ร้อยละ 16.59) และสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 5 คน (ร้อยละ 1.89)

ผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถาม มีอาชีพรับจ้าง 77 คน (ร้อยละ 36.49) พนักงานบริษัท / ห้างร้าน จำนวน 43 คน (ร้อยละ 20.38) ค้าขาย จำนวน 34 คน (ร้อยละ 16.11) แม่บ้าน/พ่อบ้าน จำนวน 25 คน (ร้อยละ 11.85) อาชีพอื่น ๆ พบว่าประกอบธุรกิจส่วนตัวจำนวน 19 คน (ร้อยละ 9.01) และรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 15 คน (ร้อยละ 7)

ผู้ปกครองผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 50.71 รองลงมาคือ เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 2 จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 29.86 และเป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 3 จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 19.43

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางและแปลความหมาย มีรายละเอียดดังตารางที่ 2-8

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ ภาพรวมและรายด้าน

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการศึกษา	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.85	0.78	มาก	4
2. ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.80	0.70	มาก	6
3. ด้านครูผู้สอน	4.07	0.71	มาก	1
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	3.82	0.76	มาก	5
5. ด้านการบริการนักเรียน	4.01	0.72	มาก	2
6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.97	0.70	มาก	3
รวม	3.93	0.74	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.93 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ย 4.07 รองลงมา คือ ด้านการบริการนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.01 ลำดับต่อมา คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.97 และด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 3.80 อยู่ในระดับมากตามลำดับ

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นและอันดับที่ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวรสิทธิ์ ด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		μ	σ	ระดับ	อันดับ
1.	การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา	4.27	0.63	มาก	1
2.	วิธีการสอนของครูสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก	4.12	0.64	มาก	4
3.	ความเหมาะสมของกิจกรรมประจำวัน ที่จัดให้เด็กปฏิบัติในแต่ละวัน	4.05	0.59	มาก	5
4.	สภาพบรรยากาศของห้องเรียนกับความเหมาะสมต่อการเรียนของเด็ก	3.91	0.72	มาก	9
5.	ความเหมาะสมของวิธีการประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล	3.92	0.69	มาก	8
6.	การรายงานผลการเรียนให้กับผู้ปกครองทราบเป็นรายภาคเรียน	4.17	0.69	มาก	3
7.	ความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติจากการเรียนการสอนที่เด็กสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน	3.98	0.67	มาก	7
8.	ความรู้และความสามารถของเด็กที่ก้าวหน้าขึ้นจากการเรียนการสอนของครู	4.19	0.61	มาก	2
9.	ความเหมาะสมของปริมาณการบ้านที่ได้รับแต่ละวัน	3.76	0.73	มาก	11
10.	การสอนวิชาที่เพิ่มจากหลักสูตร เช่นวิชา คณิต คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ วาดรูป เทควันโด ฯลฯ	4.03	0.75	มาก	6
11.	การจัดสอนพิเศษหลังเลิกเรียนทุกวัน โดยเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม	3.46	0.77	มาก	14
12.	ความเหมาะสมของอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนที่เรียกเก็บ	3.62	0.72	มาก	12
13.	จำนวนเงินที่เรียกเก็บเป็นค่าเรียนเพิ่มจากหลักสูตรหรือค่าเรียนพิเศษ เช่น วิชาคณิต วาดรูป เทควันโด ค่าเรียนพิเศษหลังเลิกเรียน เป็นต้น	3.61	0.74	มาก	13

ตารางที่ 3(ต่อ)

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับ	อันดับ
14. จำนวนนักเรียน 25-30 คน ต่อ 1 ห้องเรียน	3.45	0.86	มาก	15
15. จำนวนครูต่อนักเรียน 1 ห้องเรียน	3.29	0.84	ปานกลาง	16
16. คุณภาพของนักเรียนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง	3.80	0.82	มาก	10
รวม	3.85	0.78	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิรัตน์ ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีค่าเฉลี่ย 4.27 รองลงมา คือ ความรู้และความสามารถของเด็กที่ก้าวหน้าขึ้นจากการเรียนการสอนของครู มีค่าเฉลี่ย 4.19 และการรายงานผลการเรียนให้กับผู้ปกครองทราบเป็นรายภาคเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิรัตน์ ด้านสื่อการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน	3.93	0.65	มาก	1
2. สื่อที่ใช้สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม และการจัดประสบการณ์เตรียมความพร้อม	3.88	0.61	มาก	2
3. สื่อมีความเพียงพอทุกกิจกรรม	3.67	0.69	มาก	5
4. สถานที่ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเหมาะสมกับการใช้สื่อและกิจกรรมต่าง ๆ	3.73	0.76	มาก	4
5. สื่อที่ใช้มีความหลากหลายและทันสมัย	3.79	0.74	มาก	3
รวม	3.80	0.70	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลฉัตร ด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.80 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 5 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน เป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.93 รองลงมาคือ สื่อที่ใช้สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม และการจัดประสบการณ์เตรียมความพร้อม มีค่าเฉลี่ย 3.88 และสื่อที่ใช้มีความหลากหลายและทันสมัย มีค่าเฉลี่ย 3.79 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลฉัตร ด้านครูผู้สอน

ด้านครูผู้สอน		μ	σ	ระดับ	อันดับ
1.	บุคลิก ท่าทาง การเดิน การยืน การแต่งกาย	4.07	0.62	มาก	6
2.	การใช้คำพูดที่สุภาพและมีน้ำเสียงที่อ่อนโยนต่อเด็ก	4.05	0.70	มาก	8
3.	การพูดจาชัดเจน สื่อสารเข้าใจง่ายเหมาะสมกับเด็ก	4.07	0.68	มาก	7
4.	ยิ้มแย้มแจ่มใสมีความเป็นกันเองกับเด็ก	4.27	0.64	มากที่สุด	1
5.	การแสดงความรัก ความเอื้ออาทรและการปฏิบัติต่อเด็ก	4.17	0.70	มาก	3
6.	ความเป็นระเบียบวินัยและสะอาด	4.03	0.68	มาก	9
7.	ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถในการสอนเด็ก อนุบาล	4	0.64	มาก	10
8.	การให้ความสำคัญในการระวังดูแลให้เด็กเกิดความปลอดภัย	3.99	0.67	มาก	11
9.	การใช้คำพูดการแสดงออก กิริยามารยาทกับผู้ปกครอง นักเรียน	4.16	0.70	มาก	4
10.	การให้ความสนใจ จริงใจและร่วมกับผู้ปกครองในการ แก้ปัญหาพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กอย่าง ต่อเนื่อง	3.98	0.67	มาก	12
11.	การแจ้งข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนให้ผู้ปกครอง ได้ทราบเป็นประจำ	4.18	0.70	มาก	2

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านครูผู้สอน	μ	σ	ระดับ	อันดับ
12. การดูแลเอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคลอย่างทั่วถึง สามารถ รายงานชี้แจงให้ผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ	3.90	0.87	มาก	13
13. การแสดงความกระตือรือร้น ในการต้อนรับทักทาย บริการ อำนวยความสะดวกกับผู้ปกครองนักเรียนที่มา ติดต่อ	4.12	0.75	มาก	5
รวม	4.07	0.71	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวิรัตน์ ด้านครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ยิ้มแย้มแจ่มใสมีความเป็นกันเองกับเด็ก มีค่าเฉลี่ย 4.27 รองลงมา คือ การแจ้งข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนให้ผู้ปกครองได้ทราบเป็นประจำ มีค่าเฉลี่ย 4.18 และการแสดงความรัก ความเอื้ออาทรและการปฏิบัติต่อเด็ก มีค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. ความมั่นคงแข็งแรงของอาคารเรียน ห้องเรียนและอาคารอื่นๆ	4.15	0.67	มาก	1
2. ความร่มรื่น สวยงาม ของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	3.92	0.73	มาก	3
3. ความสะอาดและความมีระเบียบของอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน	4.10	0.63	มาก	2
4. สนามเด็กเล่นมีอุปกรณ์การเล่นที่หลากหลาย มั่นคงปลอดภัยและมีจำนวนเพียงพอกับเด็ก	3.47	0.83	มาก	8
5. โรงอาหาร สถานที่ประกอบอาหาร สะอาด แยกเป็นสัดส่วน ไม่มีเสียงและกลิ่นรบกวน	3.74	0.71	มาก	6
6. ห้องน้ำและห้องส้วมของเด็กมีจำนวนเพียงพอ สะอาดและปลอดภัย	3.84	0.78	มาก	5
7. ความเหมาะสมและความพอเพียงของบริเวณพักผ่อนหย่อนใจของเด็ก	3.49	0.75	มาก	7
8. สถานที่ตั้งของโรงเรียนมีความเหมาะสม เช่นการคมนาคมสะดวก ห่างไกลจากแหล่งอุตสาหกรรมหรือปลอดภัยจากรบกวนจากภายนอก	3.91	0.68	มาก	4
รวม	3.82	0.76	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.82 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทั้ง 8 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความมั่นคงแข็งแรงของอาคารเรียน ห้องเรียนและอาคารอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย 4.15 รองลงมาคือ ความสะอาดและความมีระเบียบของอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.10 และความร่มรื่น สวยงามของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.92 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ ด้านการบริการนักเรียน

ด้านการบริการนักเรียน	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. คุณภาพและปริมาณอาหารว่าง อาหารกลางวันที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก	3.69	0.76	มาก	9
2. ความสะอาดของน้ำดื่มที่จัดบริการให้กับเด็ก	3.94	0.64	มาก	7
3. การจัดบริการตรวจร่างกายและดูแลสุขภาพอนามัยโดยแพทย์	4.07	0.70	มาก	4
4. วิธีการป้องกัน ความปลอดภัยและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็กทั้งในและนอกอาคาร	3.97	0.65	มาก	6
5. การจัดให้นักเรียนทุกคนต้องเข้ารับการประกันอุบัติเหตุโดยชำระค่าประกันเป็นรายปี	4.32	0.65	มากที่สุด	1
6. การให้บริการความช่วยเหลือเมื่อเด็กเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุโดยการรักษาเบื้องต้นที่โรงเรียนหรือส่งเด็กเข้ารับการักษาที่โรงพยาบาล	4.13	0.71	มาก	3
7. การจัดระบบจราจรเพื่อให้เกิดความคล่องตัวของยานพาหนะในการรับส่งเด็กทั้งตอนเช้าและเย็น	3.80	0.79	มาก	8
8. การต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองที่มาติดต่อกับทางโรงเรียน	4.14	0.68	มาก	2
9. รถรับส่งนักเรียนมีความเหมาะสมและปลอดภัย	4.03	0.66	มาก	5
รวม	4.01	0.72	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลสิริรัตน์ ด้านการบริการนักเรียน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดให้นักเรียนทุกคนต้องเข้ารับการประกันอุบัติเหตุโดยชำระค่าประกันเป็นรายปี มีค่าเฉลี่ย 4.32 รองลงมาคือ การต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองที่มาติดต่อกับทางโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.14 และการให้บริการความช่วยเหลือ เมื่อเด็กเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุโดยการรักษาเบื้องต้นที่โรงเรียนหรือส่งเด็กเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล มีค่าเฉลี่ย 4.13 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็น และอันดับที่ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	μ	σ	ระดับ	อันดับ
1. โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันอย่างดี	3.89	0.69	มาก	6
2. โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน	3.85	0.71	มาก	7
3. การส่งข่าวสารข้อมูลประชาสัมพันธ์ถึงมือผู้ปกครอง	4.11	0.69	มาก	1
4. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นไปตามความสมัครใจ	4.08	0.68	มาก	2
5. จัดให้มีการปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนที่เหมาะสม	4.05	0.64	มาก	3
6. จัดให้ผู้ปกครองและครูพบปะเพื่อปรึกษาหารือเป็นประจำ	3.91	0.73	มาก	5
7. โรงเรียนแก้ไขและชี้แจงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็กอย่างถูกต้องสมเหตุสมผล	3.93	0.72	มาก	4
รวม	3.97	0.70	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทั้ง 7 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งข่าวสารข้อมูลประชาสัมพันธ์ถึงมือผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ย 4.11 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นไปตามความสมัครใจ มีค่าเฉลี่ย 4.08 และการจัดให้มีการปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.05 อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
วลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ไว้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
วลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่
มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวิจัย
ครั้งนี้ จะได้นำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ตรงกับความต้องการของ
ผู้ปกครองนักเรียนและเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงนโยบายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1-3 ของโรงเรียนอนุบาล
วลีรัตน์ ปีการศึกษา 2550 จำนวน 211 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของ
แบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) ซึ่งถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ในองค์ประกอบสำคัญในการจัดการศึกษา
6 ด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการ
จัดสภาพแวดล้อม ด้านการบริการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
เป็นแบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ แล้วเสนอการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยาย ตอนที่ 2 เกี่ยวกับ
ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ
กรุงเทพมหานคร นำมาวิเคราะห์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประมวลผลข้อมูลหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) กำหนดค่าคะแนนข้อมูลระดับความพึงพอใจโดยใช้เกณฑ์ช่วงชั้นเท่ากัน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมี
อายุต่ำกว่า 35 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างและพนักงานบริษัท มีวุฒิการศึกษาดำกว่ามัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองนักเรียนในระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1

2. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลฉัตร เขต ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ใน 6 ด้าน พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเรียงลำดับความ พึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในแต่ละด้านจากมากไปหาน้อย โดยเรียงลำดับ คือ ด้านครูผู้สอน ด้านการบริการนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านสื่อการเรียนการสอน

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลฉัตร เขต ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านปรากฏผลดังต่อไปนี้

2.1 ด้านครูผู้สอน มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ครูมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสมีความเป็นกันเองกับเด็ก ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การดูแลเอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคลอย่างทั่วถึง สามารถรายงานชี้แจงให้ผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.2 ด้านการบริการนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดให้นักเรียนทุกคนต้องเข้ารับการประกันอุบัติเหตุโดยชำระค่าประกันเป็นรายปี มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ คุณภาพและปริมาณอาหารว่าง อาหารกลางวันที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งข่าวสารข้อมูลประชาสัมพันธ์ถึงมือผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีคะแนนเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ จำนวนครูต่อนักเรียน 1 ห้องเรียน

2.5 ด้านการจัดสภาพแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ความมั่นคงแข็งแรงของอาคารเรียน ห้องเรียน และอาคารอื่น ๆ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สนามเด็กเล่นมีอุปกรณ์การเล่นที่หลากหลาย มั่นคง ปลอดภัยและมีจำนวนเพียงพอกับเด็ก มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2.6 ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ สื่อมีความเพียงพอทุกกิจกรรม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร มีสิ่งค้นพบและน่าสนใจนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะตั้งอยู่ในย่านชุมชนการค้าผสมผสานกับที่อยู่อาศัย ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและพนักงานบริษัท ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี จึงทำให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ราศี ทองสวัสดิ์ (2542 : 1) ที่กล่าวว่า เด็กวัยก่อน 6 ขวบ ถือเป็นวัยทองของชีวิต ต้องการให้เป็นพลเมืองแบบไหนต้องปูพื้นฐานให้ที่ก่อน 6 ขวบ ดังนั้น ผู้ปกครองซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่มีแนวความคิดให้ความสำคัญกับการศึกษาระดับปฐมวัย ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 : 1) กล่าวว่า เด็กในวัยนี้เป็นช่วงที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่วงที่เหมาะสมในการวางรากฐานส่งเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน มีรายละเอียดเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากสูงสุดได้ดังนี้

ด้านครูผู้สอน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ ครูมีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส มีความเป็นกันเองกับเด็ก ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับสูงกว่าเรื่องอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะนักเรียนปฐมวัยส่วนมากจะถูกรับส่งโดยผู้ปกครองและทางโรงเรียนก็จัดครูมาทำหน้าที่รับ ส่ง นักเรียนจากมือผู้ปกครองเข้าสู่โรงเรียน ประกอบกับครูทุกคนได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับการปฐมวัยมาเป็นอย่างดี จึงทำให้มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสมีความเป็นกันเองกับเด็ก จึงมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับ ประดิษฐ์ อูปรมย์ (2543 : 123-128) ที่กล่าวถึง การสร้างบรรยากาศและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีว่า ครูจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และบุญเยี่ยม จิตรดอน (2533 : 331) กล่าวว่า บทบาทและบุคลิกภาพของครูปฐมวัยเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้เด็กรู้สึกเป็นสุข สนุกสนานปลอดภัย เมื่ออยู่ในสถานศึกษา อยากมาพบครู พบเพื่อนหรือมีความพร้อมในการเรียนรู้ที่ดีหรือไม่

เพียงโดยยอมนั้นอยู่กับการปฏิบัติของครูปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นกเนตร ธรรมบวร และ อารยา สุขวงศ์ (2541 : 69) กล่าวไว้ว่า ครูหรือผู้ดูแลเด็ก จำเป็นต้องได้รับการเลือกสรรมาเป็นอย่างดี ไม่ใช่การนำใครก็ได้ซึ่งไม่ได้ผ่านการอบรมหรือไม่มีวุฒิทางการศึกษามาทำหน้าที่เป็นครู ทั้งนี้ เนื่องจากต้องเป็นผู้ซึ่งเข้าใจพัฒนาของเด็กวัยนี้เป็นอย่างดี คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก ครูต้องเป็นผู้ที่มีความอดทน รักเด็ก มีความรับผิดชอบ ครูกับผู้ปกครองต้องมีความสัมพันธ์กัน อย่างใกล้ชิด

ด้านการบริการนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ระดับมาก และข้อที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจสูงสุดคือ การจัดให้นักเรียน ทุกคนต้องเข้ารับประกันอุบัติเหตุโดยชำระค่าประกันเป็นรายปี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนักเรียนในชั้นอนุบาล เป็นวัยที่ค่อนข้างซุกซนไม่อยู่นิ่ง การเล่น การวิ่ง เป็นสิ่งที่เด็ก ชอบมากที่สุด และไม่รู้จักระมัดระวังอุบัติเหตุจึงเกิดขึ้นบ่อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา ถนอมเวศน์ (2540 : 81) พบว่า เด็กวัย 4 ขวบแรก เป็นวัยที่ซุกซน ต้องปรับตัวเพื่อเป็นตัวของตัวเอง และเป็นอิสระมากขึ้น เด็กจะสำรวจและทดสอบสิ่งรอบ ๆ ตัวเองอยู่เสมอ เด็กจึงต้องการดูแลใกล้ชิด ให้ความรัก ใส่ใจ เด็กอาจได้รับอันตรายหากการดูแลไม่ทั่วถึง เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่เขาไม่สามารถป้องกันตนเองได้ ความรู้ความเข้าใจของเขาอยู่ในระดับความคิดก่อนปฏิบัติการเรียนรู้ตาม การรับรู้โดยตรงเท่านั้น ดังนั้น ผู้ปกครองจึงมีความพึงพอใจในการจัดให้มีการประกันอุบัติเหตุ สำหรับเด็กทุกคนในโรงเรียน และผลการวิจัยก็พบว่า คุณภาพและปริมาณอาหารว่าง อาหารกลางวัน ที่โรงเรียนจัดให้กับเด็ก มีระดับคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้ายของด้านนี้ แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันการบริการอาหารแก่เด็กนักเรียนนั้น ทางโรงเรียนจัดบริการ โดยเก็บค่าอาหารจากผู้ปกครอง และได้จัดบริการให้เป็นอย่างดี แต่ผู้ปกครองมีความต้องการให้พัฒนาการบริการอาหาร กลางวันและอาหารว่างที่ดี สะอาด ปลอดภัยและคำนึงถึงประโยชน์ต่อเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2541 : 60) กล่าวว่า การเจริญเติบโตของเด็กเป็นหัวใจสำคัญของพ่อแม่ที่ใส่ใจมากโดยเฉพาะเรื่องอาหาร ซึ่งปัญหาเด็กปฐมวัยที่เกี่ยวกับอาหาร คือ รับประทานอาหารน้อย เลือกอาหาร ดังนั้นเมื่อเด็กมาอยู่ในที่ที่ต่างจากบ้านประกอบกับเด็กมีจำนวนมากต้องการดูแลเอาใจ ใส่สูง ประเด็นสำคัญของกลุ่มตัวอย่างจึงเน้นเรื่องคุณค่าของอาหาร การจัดอาหารสำหรับเด็กต้อง คำนึงถึงความสะอาด สุขอนามัย และสอดคล้องกับ สุภาพร เทพยสุวรรณ (อ้างถึงใน วารสาร การศึกษาปฐมวัย, 2541 : 41) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับอาหารของเด็กไว้ว่า อาหารมีผลโดยตรงต่อ สุขภาพและเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ส่งผลต่อพัฒนาการเด็กในทุก ๆ ด้านและการเรียนรู้กิจกรรมประสบการณ์และทักษะพื้นฐาน การเรียนได้เป็นอย่างดี

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งข่าวสารข้อมูลประชาสัมพันธ์ถึงมือผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เพราะระบบการส่งข่าวสารในปัจจุบันเป็นไปอย่างถูกต้องรวดเร็วทั้งทางโทรศัพท์ แฟกซ์ E-mail หรือทางจดหมาย ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียนกับครูจะพบกันเกือบทุกวัน อันเนื่องด้วยการรับ-ส่งนักเรียน ผู้ปกครองจะต้องรู้สึกว่ถ้าส่งบุตรหลานให้ถึงมือครูเมื่อไร บุตรหลานจะมีความปลอดภัยมากที่สุด และในทำนองเดียวกัน ตอนส่ง ครูจะมีความรู้สึกว่าได้ส่งลูกศิษย์กลับถึงมือผู้ปกครองเมื่อไรก็เป็นการทำหน้าที่ครูโรงเรียนอนุบาลได้ดีที่สุดแล้วในแต่ละวัน ดังนั้นเมื่อมีการพบกันเกือบทุกวัน การส่งข่าวสารข้อมูลประชาสัมพันธ์โรงเรียนจึงถึงมือผู้ปกครองอย่างรวดเร็วและเป็นการสื่อสารทางตรงอีกด้วย จึงทำให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจข้อนี้สูงสุด สอดคล้องกับ สำนักพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545 : 205) ที่กล่าวถึงงานประชาสัมพันธ์ไว้ว่า เป็นงานที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญเพราะเป็นงานเผยแพร่ข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียนให้ชุมชนทราบและมีความภูมิใจในผลงานร่วมกัน รวมทั้งจะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งจะช่วยให้โรงเรียนปฏิบัติงานด้วยความสะดวกราบรื่นยิ่งขึ้น และจากผลการวิจัยยังพบอีกว่า โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมและแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แต่ต่ำสุดในด้านนี้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนตั้งอยู่ในแหล่งชุมชนเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่ เมื่อมีความเป็นชุมชนเมือง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับชุมชน และชุมชนกับชุมชนก็จะมีน้อยลงอันเนื่องมาจากวิถีชีวิต การประกอบอาชีพ สภาพเศรษฐกิจที่อาจจะแตกต่างกัน แต่อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนก็ยังมีอยู่ และผู้ปกครองจึงมีความพึงพอใจต่อเรื่องนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดแต่อย่างไรก็ตามยังมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ วิจิตร อวะกุล (2534 : 265-266) ที่กล่าวถึงวิธีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ไว้ว่า การประชาสัมพันธ์ต้องทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ เป็นหน้าที่ในฐานะประชาชนคนหนึ่งในห้องถิ่นต้องให้ความร่วมมือ ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วม และช่วยการศึกษาของโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนควรเปิดโอกาส ตอบสนองความต้องการของประชาชนในห้องถิ่นเกี่ยวกับการศึกษาให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และในข้อ การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และสูงสุดในด้านนี้ ทั้งนี้ เพราะโรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนที่มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย

และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาและร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย สุภารัตน์ ม่วงศิริ (2545 : 145) กล่าวว่า ทั้งทางด้านผู้บริหารและผู้ปกครองเล็งเห็นว่า การจัดการศึกษาระดับอนุบาลไม่จำเป็นต้องเน้นหลักทางวิชาการกับเด็กมาก ควรจะเน้นทางด้านการเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญามากกว่า ซึ่ง เยาวพา เดชะคุปต์ (2543) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กควรจะเน้นการเรียนรู้จากสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตประจำวันของเด็กมากกว่ามุ่งเน้นการสอนเขียน อ่านไวยากรณ์ หรือการใช้หนังสือแบบฝึกหัด หรือแบบเรียนที่ห่างไกลจากชีวิตจริง นอกจากนี้ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) ยังกล่าวว่า การศึกษาของเด็กอนุบาลเป็นการศึกษาเพื่อสร้างเสริมศักยภาพและวุฒิภาวะของเด็กและสุขภาพดีเป็นพื้นฐานของการเจริญเติบโต พัฒนาการและวุฒิภาวะของเด็กที่สมวัย เด็กจะต้องมีร่างกายและจิตใจที่ดี ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาระดับอื่น ๆ ส่วนข้อที่คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดในด้านนี้คือ จำนวนครูต่อนักเรียน 1 ห้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองมีความต้องการให้บุตร ธิดา ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ได้รับส่งเสริมพัฒนาการให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน โดยมีครูที่มีความรู้ความสามารถ เข้าใจในหลักการจัดการศึกษาและประเมินพัฒนาการเด็กได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับวัยอย่างทั่วถึง ทั้งที่ทางโรงเรียนได้มีการจัดอัตราส่วนครูต่อนักเรียนต่อห้องเรียน คือ ครูหนึ่งคนต่อเด็กนักเรียน 25 คน ซึ่งสอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542 : 179) ได้กำหนดไว้ว่า จำนวนเด็กต้องให้เหมาะสมกับครูจึงจะสามารถดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพควรมีครูหนึ่งคนต่อเด็ก 20-24 คนและเช่นเดียวกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2537 : 277) ได้ระบุ จำนวนนักเรียนต่อครูไว้ว่า อัตราส่วนครูต่อนักเรียนต่อห้องเรียนครูหนึ่งคนต่อเด็กไม่เกิน 30 คน ถ้าเกินต้องมีครูเพิ่มอีก 1 คน

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลลลิตร์น มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งถ้าเรียงลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ความมั่นคงแข็งแรงของอาคารเรียน ห้องเรียนและอาคารอื่น ๆ 2) ความสะอาดและความมีระเบียบของอาคารเรียนและบริเวณโรงเรียน 3) ความร่มรื่น สวยงาม ของสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยในระดับมากทั้งสี่ด้านนี้อาจจะเป็นเพราะ อาคารเรียนมีความสง่างาม แข็งแรง สะอาด มีระเบียบเรียบร้อย สี่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของวัยอนุบาลศึกษา และมีการพัฒนาปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในเรื่องนี้อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ สุวรรณฯ สะแหละ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทม.เขต 3 พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจด้านการจัดสภาพแวดล้อมในเรื่องสภาพของอาคารเรียนมีความแข็งแรง สะอาด เรียบร้อย สบายตา

แสงสว่างเพียงพอ อากาศถ่ายเทสะดวก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ ประดิษฐ์ อปรมัย (2543 : 124-126) กล่าวถึงเรื่องการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนไว้ว่า บรรยากาศทางกายภาพ อันได้แก่ สภาพอากาศสถานที่ ที่สะอาด สวยงาม มีระเบียบ มีการจัดตกแต่งให้สวย มีสวนหย่อม ที่พักอ่านหนังสือ รมไม้ ครูนักเรียนรู้จักการต้อนรับยิ้มแย้ม แจ่มใส บรรยากาศทางกายภาพสามารถวัดด้วยสายตา ถ้าจัดได้ดี เด็กก็อยากมาโรงเรียนพบเห็นสิ่งที่สวยงาม ครูก็อยากมาทำงาน สามารถกล่อมจิตใจเด็กครู ผู้มาเยี่ยมเยือนให้เยือกเย็นได้ด้วย

ด้านสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีความพึงพอใจอยู่ในลำดับสุดท้าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อการเรียนการสอนในปัจจุบันหาได้ง่ายมีการผลิตและจำหน่ายจากบริษัทผลิตสื่อทางการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งสื่อผสม สื่อสำเร็จรูป สื่อสิ่งพิมพ์ แผนภูมิ แผ่นภาพ และอื่น ๆ รวมไปถึงสื่อที่ได้จากธรรมชาติรอบ ๆ ตัว ราคาก็ไม่สูงมากนัก โรงเรียนและผู้ปกครองสามารถหาซื้อมาสอนเด็กได้ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน ประกอบกับระบบอินเทอร์เน็ตก็แพร่หลายอย่างมาก ทำให้นักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน สามารถบริโภคข้อมูลต่าง ๆ ทั้งความรู้ ความบันเทิง ได้จากสื่ออินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็ว สะดวก จึงทำให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อเรื่องสื่อการสอนอยู่ลำดับสุดท้ายแต่ก็มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเช่นกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวช่วยให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนการสอน เป็นผลให้เด็กเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่จุดมุ่งหมายของการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในการจัดประสบการณ์ให้เด็กวัยอนุบาลนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง โดยผ่านประสาทสัมผัสและยังช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ตามจินตนาการ สอดคล้องกับ เบญจา แสงมลิ (2527 : 60) กล่าวไว้ว่า การที่จะนำสื่อไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กอนุบาลนั้น ควรจะเข้าใจระดับความสามารถความสนใจ และสมาธิของเด็กในวัยนี้ก่อน และพยายามคัดเลือกสื่อที่จะเอื้อต่อการพัฒนาด้านภาษาของเด็ก ทั้งทางด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยพิจารณาว่า สื่อนั้น ๆ จะอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนได้คุ้มกับเวลาที่จะเสียไปหรือไม่เพียงใด และผู้เรียนจะได้ฝึกทักษะในด้านใด เมื่อพิจารณาแล้วจึงคัดเลือกสื่อเหล่านั้น ๆ ไปใช้ และสังเกตดูพฤติกรรมของนักเรียนว่าได้รับความพึงพอใจหรือตอบสนองเป็นประการใด

ข้อเสนอแนะ

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลฉัตรบุรี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อมูลการวิจัย ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลฉัตรบุรี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. วางแผนการจัดอัตราส่วนจำนวนนักเรียนกับครูให้มีความเหมาะสมและถูกต้องตามหลักการจัดการศึกษา
2. การวางแผนการจัดอบรมคุณครูปฐมวัย ด้านสื่อการสอน หลักการจัดกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ
3. การวางแผนพัฒนาการจัดอาหารกลางวันและอาหารว่างให้ถูกโภชนาการ
4. การจัดระบบการจราจรภายในโรงเรียนให้มีความสะดวกและปลอดภัยมากยิ่งขึ้น
5. การวางแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการของสมองด้วยของเล่น และเครื่องเล่นสนาม
6. การส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เช้าเยี่ยมชมกิจกรรมที่มีในชุมชน เชิญบุคลากรในชุมชนเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านต่าง ๆ จัดฝึกอบรมหลักสูตรอาชีพที่มีในชุมชน ให้บริการอุปกรณ์และอาคารสถานที่

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกันของสังกัดต่าง ๆ เพื่อเป็นการศึกษาเปรียบเทียบเนื่องจากแต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร มีปรัชญา จุดประสงค์ และนโยบายแตกต่างกัน
2. ควรมีการวิจัยความต้องการของครู บุคลากรในโรงเรียนต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลฉัตรบุรี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิตติมา ปรีดีดิolk. (2529). เอกสารการสอนการบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ.(2541,เมษายน) เด็กปฏิเสธอาหาร วารสารการศึกษาปฐมวัย 2 ,(2) : 60
- _____. (2542,กรกฎาคม) รู้จักโรงเรียนอนุบาล วารสารการศึกษาปฐมวัย 3, (3) : 33-34
- เกสร สีนวล.(2547). ความต้องการของผู้ปกครองต่อการปรับปรุงการจัดการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษาโรงเรียนในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏลำปาง.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2533). หลักการจัดอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ : ศรีเมืองการพิมพ์.
- _____. (2536). เอกสารการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). นโยบายและแผนการจัดการศึกษาปฐมวัย (0-5 ปี) พุทธศักราช 2545 – 2549. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สำนักงาน. (2535). หลักการจัดอนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ : พิมพ์ ครั้งที่ 2 คุรุสภา.
- _____. (2542). รายงานผลการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- จินตนา หมู่ผึ้ง. (2525). การอนุบาลศึกษา. ราชบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครู หมู่บ้านจอมบึง.
- จุลิศร อนุะมาน.(2539). ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาล เอกชน จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- เขาวรัตน์ โทณผลิน.(2539). ปัจจัยที่ผู้ปกครองนักเรียนตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน โรงเรียนเอกชน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2529). องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นภเนตร ธรรมบวรและอารยา สุขวงศ์. (2541). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กต่ำกว่า 3 ขวบ : โครงการบ้านหนูน้อย สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

- นัยนา ถนอมเวศน์.(2540). **คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอนุบาลในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพฯ. ปรินทิฟาน์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- บุญเยี่ยม จิตรดอน.(2533). **ฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.**
- เบญจา แสงมะลิ. (2527). **สื่อเพื่อจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เอกสารการสอนสื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ. : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ในเต็ดโปรดักชั่น.**
- ประดินันท์ อุปรมัย.(2543). **การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน กรุงเทพฯ : บริษัท สื่อสารมวลชน จำกัด.**
- พนัส หันนาคินทร์.(2524). **หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานพิมพ์วัฒนา.**
- พรพิมล แซ่ซี้.(2540). **ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลโชคชัยลาดพร้าว เขตลาดพร้าว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- พัชรี ผลโยธิน.(2545,ตุลาคม). **การเรียนรู้ในรูปแบบวัดกรรมการเรียนการสอนในชั้นเด็กเล็ก. มติชนรายวัน.**
- พิน คงพล.(2529). **ความพึงพอใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดใน 14 จังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ.(2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : เดอะบุ๊กส์จำกัด.**
- มัลลิกา ดันสอน. (2544). **พฤติกรรมองค์การ. กรุงเทพฯ : บริษัท ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด.**
- ยุคลธร เขตพงษ์. (2544). **ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อการให้บริการของสถานีน้ำมัน บางจาก : กรณีศึกษาห้างหุ้นส่วนทรัพย์มั่นคงบริการ จังหวัดสมุทรสาคร. ปรินทิฟาน์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2528). **กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.**
- _____. (2542). **การศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : บริษัท แม็ค จำกัด.**
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2540) กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา.**
- โรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์. (2548). แผนพัฒนาโรงเรียน. กรุงเทพฯ.**

- วรนาท รักสกุลไทย. (2537). การบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2537). หลักการแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วัฒนา ปุณฺณฤทธิ. (2542). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย. สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพฯ.
- วิจิตร อาวะกุล. (2534). เทคนิคในการประชาสัมพันธ์ กรุงเทพฯ : โอ เอส พริ้นท์ติ้งเฮาส์ จำกัด.
- วิษชุดา งามปลอด. (2540). ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2537). พระราชบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชน. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางดพ้าว.
- _____. (2540). คู่มือการจัดหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ 3- 6 ปี). กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางดพ้าว.
- _____. (2545). แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับก่อนประถมศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์, กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางดพ้าว.
- _____. (2546). คู่มือการจัดหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2546 (อายุ 3- 6 ปี). กรุงเทพฯ : ศูนย์กลางดพ้าว.
- สมพร ทิตาพร. (2538). การจัดการศึกษาระดับอนุบาลศึกษาของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.
- สมพักตร์ ศรีประไพ. (2520). ความคาดหวังของโรงเรียนและครอบครัวเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง สำหรับการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุนิดา รัตนโกมล. (2539). ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ร้านค้าโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุพิน เกชาคุปต์. (2536). พฤติกรรมองค์การ : ความรู้เบื้องต้นในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุภาพร เทพยสุวรรณ.(2541,ตุลาคม). โภชนาการสำหรับเด็ก วารสารการศึกษาปฐมวัย 2,(4): 78.
- สุภารัตน์ ม่วงศิริ.(2547). การศึกษาภาพลักษณ์ที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของโรงเรียนอนุบาล สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ปกครอง กรุงเทพฯ วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณา สะแผละ.(2547). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตพื้นที่การศึกษากทมกรุงเทพมหานคร เขต 3. กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สุวัฒนา ไบเจริญ. (2540). ความพึงพอใจของลูกค้าต่อการให้บริการธนาคารออมสิน สาขาขอนแก่น. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัญชลี เอโกบล.(2548). การตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานในระดับก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมกรุงเทพมหานคร เขต 3 แขวงบางไผ่ เขตภาษีเจริญ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อารมณ สุวรรณपाल. (2537). การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัย หลักการและแนวคิดทางการปฐมศึกษาหน่วยที่ 10. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2537). ประมวลชุดวิชาสัมมนาการศึกษาปฐมวัย. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยที่ 1. นนทบุรี กรุงเทพฯ : สุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุบลลักษณ์ ไชยชนะ. (2543). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการเรียนกับความสอดคล้องในการเลือกคณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- Applewhite, Phillip B. (1966). **Organization Behavior**. New York : Prentice-Hall, Inc.
- Gilmer, B. Von Haller and others. (1966). **Industrial and Organizational Psychology**. New York : McGraw-Hall Book Co.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill Book Company.
- Handrick, S. (1984). **The Whole Child**. Missouri : Times Mirror Mosby College Publishing.
- Herzberg Frederick. (1959). **The Motivation to Work**. New York : John & Sons, Inc.
- Hymes, J.L., Jr. (1967). **Early Childhood Education : An Introduction to the Program**. Washington, DC : Nation Association for Education of Young Children.
- Lyons, P.A. Robbins and Smith. (1983). **Involving Parents : A Handbook for participation in School**. Michigan : The High/Scope Press.
- Maslow, Abraham Harold. (1970). **Motivation and Personality**. 2 nd ec. New York : Harper & Row.
- McCormick, Ernest J. and Ilgen. (1980). **Industrial and Organization Psychology**. 7 th ed. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall.
- Wallerstein, Harvey. (1971). **A dictionary of Psychology**. Maryland : Penquin Book.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับงานวิจัย

เรื่อง

ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวัดรัตน
เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวัดรัตน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ในด้านต่างๆ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการจัดบริการนักเรียน และ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ขอความกรุณาท่านผู้ปกครองตอบแบบสอบถามนี้ตามความคิดเห็นของท่าน ผู้วิจัยจะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น และข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนและเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงนโยบาย แผนงานของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
วัดรัตน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างสูง

นายประเสริฐศักดิ์ อันทศิริเดชา

นักศึกษาปริญญาโท ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ปี พ.ศ. 2550

สำหรับผู้วิจัย

--	--	--

ตอนที่ 1 สถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตรงรายละเอียดที่เกี่ยวกับตัวท่าน ตามความเป็นจริง

1. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

2. อายุ

☐

ต่ำกว่า 30 ปี

☐

30-35 ปี

☐

35-40 ปี

☐

มากกว่า 40 ปี

3. ระดับการศึกษา

☐

ต่ำกว่าหรือเทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือ ปวช.

☐

อนุปริญญา ปวส. หรือเทียบเท่า

☐

ปริญญาตรี

☐

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐

รับจ้าง

☐

ค้าขาย

☐

รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐

พนักงานบริษัท / ห้างร้าน

☐

พ่อบ้าน / แม่บ้าน

☐

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. ระดับชั้นของนักเรียนที่เป็นผู้ปกครอง

☐

ระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 1

☐

ระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 2

☐

ระดับอนุบาลศึกษาปีที่ 3

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างหลังข้อความที่ท่านมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ข้อ	ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการจัดการเรียนการสอน						
1.	การจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา					
2.	วิธีการสอนของครูสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก					
3.	ความเหมาะสมของกิจกรรมประจำวัน ที่จัดให้เด็กปฏิบัติในแต่ละวัน					
4.	สภาพบรรยากาศของห้องเรียนกับความเหมาะสมต่อการเรียนของเด็ก					
5.	ความเหมาะสมของวิธีการประเมินพัฒนาการของเด็กเป็นรายบุคคล					
6.	การรายงานผลการเรียนให้กับผู้ปกครองทราบเป็นรายภาคเรียน					
7.	ความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการปฏิบัติจากการเรียนการสอนที่เด็กสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
8.	ความรู้และความสามารถของเด็กที่ก้าวหน้าขึ้นจากการเรียนการสอนของครู					
9.	ความเหมาะสมของปริมาณการบ้านที่ได้รับแต่ละวัน					
10.	การสอนวิชาที่เพิ่มจากหลักสูตร เช่นวิชา ดนตรี คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ วาดรูป เทควันโด ฯลฯ					
11.	การจัดสอนพิเศษหลังเลิกเรียนทุกวัน โดยเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม					

ข้อ	ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนอนุบาลลิตรัดน์	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12.	ความเหมาะสมของอัตราค่าธรรมเนียมการเรียนที่เรียกเก็บ					
13.	จำนวนเงินที่เรียกเก็บเป็นค่าเรียนเพิ่มจากหลักสูตรหรือค่าเรียนพิเศษ เช่น วิชาดนตรี วาดรูป เทควันโด ค่าเรียนพิเศษหลังเลิกเรียน เป็นต้น					
14.	จำนวนนักเรียน 25-30 คน ต่อ 1 ห้องเรียน					
15.	จำนวนครูต่อนักเรียน 1 ห้องเรียน					
16.	คุณภาพของนักเรียนตามความคาดหวังของผู้ปกครอง					
ด้านสื่อการเรียนการสอน						
1.	สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนเป็นสื่อที่มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ของนักเรียน					
2.	สื่อที่ใช้สอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม และการจัดประสบการณ์เตรียมความพร้อม					
3.	สื่อมีความเพียงพอทุกกิจกรรม					
4.	สถานที่ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนเหมาะสมกับการใช้สื่อและกิจกรรมต่าง ๆ					
5.	สื่อที่ใช้มีความหลากหลายและทันสมัย					
ด้านครูผู้สอน						
1.	บุคลิก ท่าทาง การเดิน การยืน การแต่งกาย					
2.	การใช้คำพูดที่สุภาพและมีน้ำเสียงที่อ่อนโยนต่อเด็ก					
3.	การพูดจาชัดเจน สื่อสารเข้าใจง่ายเหมาะสมกับเด็ก					
4.	ยิ้มแย้มแจ่มใสมีความเป็นกันเองกับเด็ก					
5.	การแสดงความรัก ความเอื้ออาทรและการปฏิบัติต่อเด็ก					

ข้อ	ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6.	ความเป็นระเบียบวินัยและสะอาด					
7.	ครูมีคุณวุฒิ ความรู้ ความสามารถในการสอนเด็ก อนุบาล					
8.	การให้ความสำคัญในการระวังดูแลให้เด็กเกิดความปลอดภัย					
9.	การใช้คำพูดการแสดงออก กิริยามารยาทกับ ผู้ปกครองนักเรียน					
10.	การให้ความสนใจ จริใจและร่วมกับผู้ปกครองใน การแก้ปัญหาพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก อย่างต่อเนื่อง					
11.	การแจ้งข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนให้ ผู้ปกครองได้ทราบเป็นประจำ					
12.	การดูแลเอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคลอย่างทั่วถึง สามารถรายงานชี้แจงให้ผู้ปกครองรับทราบอยู่เสมอ					
13.	การแสดงความกระตือรือร้น ในการต้อนรับทักทาย บริการ อำนวยความสะดวกกับผู้ปกครองนักเรียน ที่มาติดต่อ					
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม						
1.	ความมั่นคงแข็งแรงของอาคารเรียน ห้องเรียนและ อาคารอื่น ๆ					
2.	ความร่มรื่น สวยงาม ของสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียน					
3.	ความสะอาดและความมีระเบียบของอาคารเรียน และบริเวณโรงเรียน					
4.	สนามเด็กเล่นมีอุปกรณ์การเล่นที่หลากหลาย มั่นคง ปลอดภัยและมีจำนวนเพียงพอสำหรับเด็ก					

ข้อ	ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.	โรงอาหาร สถานที่ประกอบอาหาร สะอาด แยกเป็นสัดส่วน ไม่มีเสียงและกลิ่นรบกวน					
6.	ห้องน้ำและห้องส้วมของเด็กมีจำนวนเพียงพอ สะอาดและปลอดภัย					
7.	ความเหมาะสมและความพอเพียงของบริเวณพักผ่อนหย่อนใจของเด็ก					
8.	สถานที่ตั้งของโรงเรียนมีความเหมาะสม เช่นการคมนาคมสะดวก ห่างไกลจากแหล่งอุตสาหกรรมหรือปลอดภัยจากเสียงรบกวนจากภายนอก					
ด้านการบริการนักเรียน						
1.	คุณภาพและปริมาณอาหารว่าง อาหารกลางวัน โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก					
2.	ความสะอาดของน้ำดื่มที่จัดบริการให้กับเด็ก					
3.	การจัดบริการตรวจร่างกายและดูแลสุขภาพอนามัย โดยแพทย์					
4.	วิธีการป้องกัน ความปลอดภัยและอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับเด็กทั้งในและนอกอาคาร					
5.	การจัดให้นักเรียนทุกคนต้องเข้ารับการประกันอุบัติเหตุโดยชำระค่าประกันเป็นรายปี					
6.	การให้บริการความช่วยเหลือเมื่อเด็กเจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุโดยการรักษาเบื้องต้นที่โรงเรียนหรือส่งเด็กเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล					
7.	การจัดระบบจราจรเพื่อให้เกิดความคล่องตัวของยานพาหนะในการรับส่งเด็กทั้งตอนเช้าและตอนเย็น					
8.	การต้อนรับและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองที่มาติดต่อกับทางโรงเรียน					

ข้อ	ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนอนุบาลวรลิรัตน์	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
9.	รถรับส่งนักเรียนมีความเหมาะสมและปลอดภัย					
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน						
1.	โรงเรียนกับชุมชนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันอย่างดี					
2.	โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรม และแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน					
3.	การส่งข่าวสารข้อมูลประชาสัมพันธ์ถึงมือผู้ปกครอง					
4.	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นไปตามความสมัครใจ					
5.	จัดให้มีการประชุมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนที่เหมาะสม					
6.	จัดให้ผู้ปกครองและครูพบปะเพื่อปรึกษาหารือเป็นประจำ					
7.	โรงเรียนแก้ไขและชี้แจงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเด็ก อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล					

ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาตอบคำถามครบทุกข้อมา ณ ที่นี้

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นายปรเมศวร์ สุขมาก

ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
กระทรวงศึกษาธิการ

2. ดร. สมใจ เดชบำรุง

ผู้อำนวยการโรงเรียนบางเขื่อนหงษ์ (พูนบำเพ็ญอนุสรณ์) เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

3. ดร. สมบัติ เดชบำรุง

รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโคกนอย เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๐๖/๒๕๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสราภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายประเสริฐศักดิ์ ฉันทศิริเดชา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอวิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อนุบาลฉัตรรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยให้แก่นักศึกษา ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรพิพัฒน์ พิณผล)

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทร ๐-๒๕๗๒-๕๗๑๒, โทรสาร ๐-๒๕๗๒-๕๗๑๒

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๐๖/๒๕๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สมใจ เดชบำรุง ผู้อำนวยการโรงเรียนบางเขื่อนหงษ์(พูนบำเพ็ญอนุสรณ์)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายประเสริฐศักดิ์ จันทศิริเดชา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอวิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลลือรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัยให้นักศึกษา ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรพิพัฒน์ เพิ่มผล)

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทร ๐-๒๕๗๒-๕๗๑๒, โทรสาร ๐-๒๕๗๒-๕๗๑๒

ที่ ศธ ๐๕๖๔.๐๖/๒๔๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

๑๐๖๑ ถนนอิสราภาพ แขวงหิรัญรูจี

เขตธนบุรี กรุงเทพฯ ๑๐๖๐๐

๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.สมบัติ เดชบำรุง รองผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโคกนอน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายประเสริฐศักดิ์ ฉันทศิริเดชา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ได้เสนอวิทยานิพนธ์ (แผน ข) เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลฉัตรบุรี เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ จึงขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยให้นักศึกษา ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรพิพัฒน์ เพิ่มผล)

คณบดีคณะครุศาสตร์

คณะครุศาสตร์

โทร ๐-๒๔๗๒-๕๗๑๒, โทรสาร ๐-๒๔๗๒-๕๗๑๒

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นายประเสริฐศักดิ์ ฉันทศิริเดชา
วัน เดือน ปีเกิด	16 มีนาคม 2520
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	80/262 หมู่ 2 ซอยเพชรเกษม 48 แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนอนุบาลวลีรัตน์ 35/6 หมู่ 5 ซอยเพชรเกษม 48 แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ 10160
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้จัดการ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ จิตวิทยาลัทธิขงจื้อ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2540	บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม
พ.ศ. 2549	ประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร